AZ ORSZÁG TÜKRE.

BUDAPESTI KÉPES HETILAP.

IV-dik évfolyam.	23-dik szám.	Pest, 1865. Junius 8-án.
Kiadó és felelös szerkesztö: GYÁRFÁS FERENCZ. Tulajdonos: BALÁZS SÁNDOR.	ELŐFIZETÉSI ÁR: egész évre 12 forint, félévre 6 forint, negyedre 3 forint. Megjelenik e lap minden csütörtökön.	A kéziratok és elöfizetési pénzek a kiadó-hivatalhoz küldendök DEUTSCH TESTVÉREK könyomdájába, harminczad-utcza 3-dik szám.

Hunyady János

és

utolsó hadjárata.

(Képpel).

Azon idöre emlékeztetünk vissza olvasó, midön hazánk a fejetlenség és belsö villongások mezeje volt, s egy külsö roppant hatalom agyarkodott reá, hogy martalékjává tegye.

Ez az idö a XIV. századba esik, ekkor Zsigmond királynak 50 évet meghaladó országlása alatt állott be azon állami zür, mely mindnyájunk elött ismeretes, utána Albert a viszaéléseket megszüntetni nem volt képes, keletröl vészfellegek tornyosultak felénk, az ozman ellen a zavart honvédelemmel nem volt czélirányos fellépni, az országos körülmények V. László alatt sem igértek jót.

Az évkönyvek ez idöböl emlékeznek magasztalólag egy férfiuról, Hunyady Jánosról, kit korántsem ösei, vagy kitünö nevelése, hanem saját ereje emeltek fel.

Hunyady János.

Feltünése ritka volt, hathatós bámulásra ragadott mindenkit, ragyogott mint tünemény, lángkarral tört elö mint örangyal.

Születése e férfiunak homályos, kora és ifjusága felöl nem mond biztosat a történet. Csáki László udvarában nyert oly nevelést, minöt az idö szelleme adhatott, katona lett, élt a harczért, hadi szerzeményei hatalmát nevelték s szép házasságot tett, Szilágyi Erzsébetet nyervén nöül. — Albert király különös megkülönböztetéssel viseltetett irányában, Szörényi bámná tette, hogy a török mozgásait figyelemmel kisérje.

Albert halála után polgári háboru ütött ki, a királyság betöltése felett Hunyady (1340) tekintve a magyarok és lengyelek közti egyenetlenséget lengyel Lászlót, Ulászlót kivánta királynak meghivatni, s az e részben ellenkezö özvegy királyné Erzsébet pártját megveré, rövid idön Nándorvári kápitány, temesi gróf

A digitális változat a MEK Egyesület (http://mek.oszk.hu/egyesulet) megbízásából, az ISZT támogatásával készült.

és erdélyi vajda lett: Izsák béggel, Mezettel és Abedinnel viselt harczot, diadalt nyert Nándorfehérvárnál 1441, Szebennél 1442, és a Vaskapunál ugyanaz évben.

Emlékezel kegyes olvasó Kemény Simon tettére, az ez időre esik, Sz.-Imre mezején vérzett ő el Hunyadyért, ki a teljesen megtörött ellenségen diadalt nyert.

Hunyady János befolyt azon alkudozásba is, mely Ulászló s Erzsébet között volt kötendő, nem engedte e hon eldarabolását, s Ulászlónak engedtetett az országlás. 1443. nyár derekán hosszu táborozást kezdett Murát basa ellen, megvette Nisszát, a futamodókat Sofiáig üzé, s hadi tudományát mindenki bámulá, elérte Scaronát, elfoglalta a jaloveczi mezőt. Minden csata kezdetén e szavakkal buzdítá katonáit: „Egy halállal vagytok adósok a természetnek!“

A pogány gögöt többször lealázta s annyira tiszteletben tartatott, hogy sokszor egész háboru elintézését reábizták, ő gondoskodott minden tábori szükségekről. A csaták megtanítták kiben bizzék, a keresztény hatalmak igérték a segedelmet, de nem tarták meg szavokat, ekkor 1444-ben Sz. Jakab havának végén tiz évre köttetett meg Szegeden a békekötés. Ekkor volt, hogy Ulászló az evangeliomos könyvet illetve erősíti meg a szerződést, — de alig hagyák el Segedet, jöttek a tudósitások, hogy érkeznek az idegen segélyek, a törökőt ki kell irtani Európából. A szerződés megszegését tanácsolták sokan, állítván, hogy a török elleni harcz valamennyi igaz hivek harcza s az az anyaszentegyház boldogitására viszaveendő.

A többség akaratával Hunyady is reá állott, hogy a béketötés megsemmitessék. Ulászlónak Julián cardinál igérte meg, hogy lelkiismeretét a foganatlan eskütől felszabaditja mint szentszéki követ; — és Ulászló 10,000 emberrel, Hunyady 5000 emberrel állott sikra. Murát megtudva a békeszegést, fellobbant, s boszut esküdött. A magyarok Várnánál jöttek össze Hunyady ide tüzte ki az ütközet helyét, ő intézte a hadi rendet. Murát ázsiai és europai seregekkel jelent meg, dárdahegyre szuratta a szegedi békekötést. Kétes csaták következtek be, Ulászló elesett, s fejét dárdarudra huzva a török had örömzaj közt hordozá meg. Hunyady megrongált lovasságával vissza vonult a Dunán Havasalföldre, de itt Drakula foglya lett. Ezen fogságból csakhamar megszabadulván, 1445-ben részt vett azon országos tanácsban, melyben az ország hét férfiu között kapitányságokra felosztatott, az alkalommal Hunyady tartá meg Erdélyt, innét mielőtt a török végre kiindult, Eugen pápához irt s előadta, hogy isten igazságos itélete ejté a csapást, nem a hadi tudatlanság. Részt vett azon tanácsban is, mely Lászlót Albert fiát választá királylyá, nevezetes azon fényes küldöttség, mely 500 lovas kiséretében ment Bécsbe a fejedelem s koronáért. Hunyady a délkeleti magyar földön iparkodott rendet tartani, első véd-öre lett ő hazánknak, Drakulát megboszulá, s egyesülvén Ujlakival 1446. az ország kapitányának választatott s hogy Fridrik, László marasztásával az országban zavart akart okozni, Hunyady a Rákosra hivatott országgyülést s itt határoztatott el, hogy mig felnő a király (László) kormányzó igazgassa az országot. A méltóságra ki volt erdemesebb Hunyadynál, köz örömmel választatott meg e magas polczra is, királyi hatalom adatott kezébe, mint kormányzó első teendőnek tartotta a Havasalföld urát Drakulát megbüntetni, Fridrikkel László király kiadása iránt alkudozni, s az egyházi méltóságok ügyében a pápához irni, mely tapasztalatait tüntette ki.

Fridrik ellen háborut is kelle viselnie, melynek az 1447-diki fegyvernyugvás vetett véget, ez év október közepén ismét alsó Magyarhonban látjuk a törökök ellen, s ezen harcz folytatása felett végezni 1448. pünkösd havában tartatott tanácsot Pesten, ez időben, nyert herczegi czimet is, melyet herczegi tettekkel érdemelt ki.

Hunyadynak hadi kormánya sok bajjal összekötött volt, hada jóval gyengébb vala mint az öt nyugtalanitó Muráté, de győzni, vagy halni levén jelszava, azon reménység táplálá mindig, hogy a magyar névnek dicsőséget szerzend! Ő volt az, ki kisebb haddal is többször győzött erősebb számu ellenségen. 1448-ból híres a Rigó-mezei viadala Sz.-Lukács ünnepén volt megtartva, a magyar hadláb 28 zászlóra osztva, a had zömét maga Hunyady vezette válogatott csapattal. Murát a magyar hadat meggyengültnek tartá s előre örvendett diadalmának, de hősünk erős állásra verekedett, szekérvárakat emelt s diadalmát Murátnak drágán engedé által. Mieink közül 9000 magyar, 2000 idegen maradt a mezőn, de Muratnak 34,000 embere esett el. —

Hunyady a csata után visszatértében egyedül jövén, rablók kezeibe esett, ezek drágaságaitol, különösen mellén lógó arany keresztjétől akarván megfosztani, veszekedésre került a sor, és ekkor Hunyady, ki nem veszté el éberségét, a rablók egyikenek kardját kikapván: azzal egy rablot levágott, a másikat megszalasztotta. Azon éjet egy pásztor hajlékában töltě vizen és kenyéren, s ez ember öt jutalom reményébe Szendrőbe vitte, hol Hunyady, a 90 éves György fejedelem foglyává lett. Szegeden ekkor épen együtt levén a tanácskozó rend, követek bocsáttattak Györgyhöz s az Hunyadynak öregebbik fia László tuszul nyerésével, kiadta a kormányzót.

Hunyady kinyilvánítá, hogy öt a balesetü harczok nem törték meg s nem nyugszik, mig a törökökön boszuját nem töltheti ki.

Az országban is sok visszaélések történtek, különösen garázdálkodtak a vezérek, ezeknek emberei által okozott rendetlenségek elhárítására, Hunyady 1449. junius honapra hirdetett országgyülést Pestre, s itt tudatta a pápa válaszát, ki a lesujtott magyarokat inté, hogy a török ellenében ne támadó de védelmi szerepet viseljenek, s Hunyady is hajlandó volt Murattal fegyvernyugvást kötni, de mivel a keresztényseg érdekében történt a rigómezei harcz is, a pápa felkéretett, hogy pénz segedelmet, ne igereteket küldjön. Ezalatt a csehek ellen folyt a harcz, az elfogottak kezeik s orraik megcsonkitattak, jeleül, hogy rablóknak tekintetnek e haza földén.

Hunyadynak nagy ellenségei voltak Brankovits György s ennek veje Czillei Ulrik.

1450-ben Budán tartott országtanácsban látjuk elöllüni Hunyadyt s hadi pénzgyüjtésén, haza javán munkálódni. — Hatalmasan fellépett az ez időben megsértett esztergomi prépostság védelmére a pápa ellen, ki e helyre átkát vetette s felkérte ő szentségét, hogy a magyarok elnyomott ügyét Fridrik ellen is pártolja. Ez időben foglaltatá le Brankovits György magyarhoni birtokait is, s Szerbiában a pusztitás nyomait hagyá.

Fridrikkel oly egyességet kötött, hogy a kisded Lászlót mihelyt 18 éves lesz, a magyar koronával együtt adja ki, — addig Hunyadyt hivatala teljesitésében nem akadályozza. Ez alkut rosz néven vették irigyei, reá fogván, hogy a kormányzói hivatalt akarja bitorolni, kineseit szaporitni, fiainak a királyi trónra utat törni. — Gara László a nádor és Ujlaki Miklós bujtogattak, hogy öt magánéletbe helyeztessék, de Hunyady ismervén erejét, de hogy az égő haragot csillapitsa, Mátyás fiát kivánta Erzsébettel összeházasitni 1453 decz. 13-án s e végett szerződést kötött Györgygyel, e nászságkötés Ulrik s Brankovicsot enyhébb indulatba helyezé, s a rágalmak is kevesbültek.

Hogy Hunyady ellen összeesküvések is forraltattak Jiszka elleni harcz viteleinél tünt ki, midőn a kormányzó egy hadteste gonosz árulással Jiszka cseh vezér táborába szökött, és Pelsőczi István is ki Losoncz körül esett el, halálos sebében bevallotta az összeesküvést.

Hunyady kemény üldözője volt a cseheknek, s sikerrel viselt ellenök csatákat, 1452 deczember végén pedig fényes magyar küldöttséggel járt László fejedelem tiszteletére Bécsben, s itt tette le a királyi széken ülő László előtt kormányzói hivatalát, s a király a hü bajnokot érdemeiért Magyarhon főkapitányává és beszterczei gróffá nevezte ki.

E férfiunak sok rosz akarói voltak, de még ellenségei is tisztelték, s tőle a nemesség bizodalmát elvenni nem lehetett.

Midőn czimeres oklevele kiadásáról volt szó, abba egy aranygyürüt tartó hollót kért behelyeztetni, — és Ulrik gunyolódásból egy első lábával koronához kapó oroszlányt akart tétetni, jelzőül, hogy el akará tulajdonitni a hatalmat.

László király is kedvelte Hunyadyt, öt hatalmazta meg minden katonai és polgari dolgok intézésére s a királyi jövedelmek igazgatására. Reá bizta a török ellen leendő keszületek elintezését is, s Hunyady ismét örömöt érzett, sietett megboszulni magát, és sikerült is 1454-ben a törököket három izben megverni, ezeket Európából is ki akarta kergetni, de segélyt Fridrik nem adott. Általánosan ugy volt tisztelve ő, mint az összes kereszténység oltalmazója, Európa szemei függének rajta.

Hunyadynak kedves fia volt Mátyás, ezt a király aprodjai közé 1455-ben vétette fel.

Hire jövén, hogy Mohamed 160 ezer emberrel készül Nándorfehérvár alá, Magyarország oltalma ujból Hunyadyra bizatott, ez volt a legsulyosb, legveszélyesebb és utolsó hadjárata.

Ennyit Hunyady János viselt dolgairól, Engel és Fessler munkáiból, Czuczor után és most áttérünk „utolsó hadjárata“ leirására, Kiss Károly előterjesztései nyomán.

R. k. S. —

(Vége következik.)

Bánatban hagyád. . . .

— Szerelmi búcsudal 1650-ből. —

Bánatban hagyád szivemet,
Elbággyasztád én lelkemet,
Árvául hagyál engemet
Te vig kedves szerelmedet.

Sirván nézem elmentedet,
Nem szánom én életemet:
Az földnek adom testemet —
Az emészszen meg engemet.

Végbucsút vészek már tőled,
Mert nem vigalhatok véled;
Nálam forgódik szerelmed,
Én előttem te szépséged.

Bizony nagy bánatban hagyál
Hogy tőlem messze távozál,
Szivemben bánatot hagyál —
Szerelemben holtig hagyál.

Ágyomban még álmomban is
Szivem szakad érettel is;
Tudom szerelmem nekel is
Szakad szived érettem is.

Noha Istenünk igy hozta:
Idővel még elválasztja,
Szerelmünket hosszabbitja,
Szent áldozását is nyujtja.

creative commons A digitális változat a MEK Egyesület (http://mek.oszk.hu/egyesulet) megbízásából, az ISZT támogatásával készült.

Ha elválunk egymástul is:
Ne utáljuk egymást meg is,
Csak izengető szóval is
Ajánljuk mi magunkat is.

Bár utáljon meg ez világ —
Csak ujáljon meg az zöld ág:
Mienk leszen az mennyország,
Tündöklö fényes boldogság.

Megvállom szerelmem töled
Kiért busulok, elhidgyed,
Nálam forgódik szerelmed —
Én eléttem szép szerelmed.

Nem lesz máshoz kivánságom —
Töled is csak azt kivánom!
Fogadásom én megtartom:
Árva fejed nem utálom.

Szerelmünkért már mit tégyek?
Kivánom, hogy veled éljek;
Neked sirván énekelek,
Keservesen bucsút veszek.

— Keserves szivvel azt irám
Szeretömtül hogy megválám.
Pünkösd hetiben számlálám —
Akkor kedvemtül megválám.

gondot fordított a csinosságra és fényüzésre, — beérte a kastélylyal úgy a mint volt, nem törödött vele ha letöredeztek is a szép oszlopfök, s megcsonkultak az erkélyt tartó cyclopsok, melyeket elödje nagy költséggel illesztetett a régi épületre: csak a viz be ne csorogjon a háztetön.

Arra sem sokat adott, hogy hozzá hasonló nagy urak átallanak más által elkoptatott butorokat használni, s miután megvette a kastélyt úgy a mint állt, s a belsö berendezést és butorokat még elég jó karban találta, hogy tiz, tizenkét évig becsülettel elszolgálhassanak, behurczolkodott minden tartózkodás nélkül, s az-

Unghvár.

(Természet után rajzolta Lám Sándor.)

(Lásd szövegét a 251-dik lapon).

Most lesz megválásom töled
Mellyen fáj édessem szived,
Hogy elhagyott szép szerelmed,
Mert nem vigadhatok veled!

Szivemnek holtig való gyászt
Testemnek is nagy kinlódást
Hadtál szerelmem óhajtást,
Elmémnek is nagy kinlódást.

Ám menj el szivem békével
Lásson Isten egészséggel,
Ha beszéllek szerelmeddel:
Könyveznek szemeim érted.

Elég nagy szivem fájdalma,
Mellyért szivem búval rakva
Hogy tölem leszesz elválva. . . .
Legyen Isten akaratja!

Jusson eszedben mondásom
Eléttel tett fogadásom:
Hogyha szintén elválásom
Töled leszen távozásom

Ezerhatszáz és ötvenben
Hogy volnék nagy gyötrelemben,
Kezdék gondolkodni ebben
Ezeket irám versekben. *)

Két levél.**)

A ki harmincz évvel ezelött látta Erdövölgyét, alig ismerne rá, ha most menne oda, — annyira megváltozott harmincz év óta.

Szentgyörgyi gróf birtokának legnagyobb részét, mint már mondánk, a szomszéd uraság vette meg, — s az költözött bele a roppant kastélyba, s takarékos jó gazda levén, nem sok zal ütötte el kissé büszke neje fenhéjázásait: a mi az öreg Szentgyörgyinek jó volt, azzal mi is beérthetjük. Majd ha mi is excellentiás urak leszünk, mi is fönebb beszélünk. (Persze, hogy soha sem lettek azok.) Csupán csak a pompás olajfestményeket nem türte el a falakon. A szép képeket, világhirü müvészek megannyi remekeit összehordatta egy kamarába, s helyökbe a maga öseinek kifakult, kopott, porlepett képeit aggattatta fel. Ezek sokkal jobban illenek oda, mint azok a haszontalan landschaftok, a miken semmi látnivaló nincs, meg azok a mezítelen isten-asszonyok, a miken nagyon is sokat lehet látni.

A kertet hagyta úgy a mint volt. Azontúl is a gondos természet kertészkedett benne, minek folytán az úgy elvadult, összebozótosodott, hogy a közel hegyek irtatlan rengetege valóságos paradicsom volt hozzá képest, — nagy örömére a rókák, vadmacskák, görényeknek s más hasonló fenevadaknak, melyek szép szerivel ilyen kellemes hódítmányhoz jutottak.

*) Ez érdekes költöi ereklyét Thaly Kálmán szivességéből közöljük, t. irótársunk azon gyüjteményéből, mely a közelismeréssel fogadott „Régi Magyar Vitézi Énekek és Elegyes Dalok" harmadik kötetét képezendi. Szerk.

**) Mutatvány szerzö „A tisztartóné fia" czimü sajtó alatt levö 2 kötetes regényéből. Szerk.

A digitális változat a MEK Egyesület (http://mek.oszk.hu/egyesulet) megbízásából, az ISZT támogatásával készült.

Utóbbi időkben ugyan olyas nézeteket árult el, hogy az egész kertet (!) mi tökéletesen haszon nélkül foglalja itt a helyet, sokkal czélszerübb volna töböl kivágatni; — mindazáltal ebbeli buzgalma hajótörést szenvedett, felesége rendíthetlen ellenállásán, ki semmi szin alatt nem vélte megengedhetőnek, hogy a kastély ki legyen téve az utfélen menő minden ringyrongy ember betekintéseinek.

Hanem minél jobban fogyatkozott az öreg kastély régi fényében, annál csinosabb volt az az urilak, mely a kisfalu másik végén épült azóta.

Tekintetes Veleghi Péter ur, vagy mint cselédei nevezték Veleghi uraság, mintegy tizenöt évvel ezelőtt származott Erdővölgyére. Nagyon megszerette egy átutazása alkalmával ezt a tájat, s megvásárolva nehány ottani elszegényedett nemes-család birtokát, ide jött lakni egy szomszéd vármegyéből. Sokat tett ebbeli elhatározására az is, hogy a kis falutól alig volt pár óra járásnyira a bodajki fürdő, mely nejét egy izben veszélyes betegségből gyógyította ki, és sokkal látogatottabb volt akkoriban, mint most, daczára, hogy minden ujság az ő csodatevő erejét hirdeti a világnak.

Azt is megmondhatjuk, hogy Veleghi uraság csupán daczból építtette a másik faluvégre azt a csinos uri lakot. Eleinte benlakott a faluban egy tisztességes alházban, mely a megvett birtokok egyikével jutott kezére. Igen jó ember volt különben, de meg volt az a gyöngéje, hogy nagyon kereste a magánál nagyobb urak társaságát. A mint végkép átköltözött Erdővölgyére, egy napon befogatott négy szép lovat ujdonat-uj hintajába, s látogatást tett a kastélyban. Bejelenteté magát az öreg grófnál, s a mint belépett elöre kifundált édes szavakban elmondá, hogy mint uj birtokos kedves kötelességének ismeré a méltóságos grófi családnál tisztelkedését tenni, meg levén győződve, hogy a méltóságos grófi család nem fogja megvonni barátságát az ő szegény háza-népétől.

Történetesen azonban az öreg gróf igen boszus volt a miatt, hogy ez a kurta nemes igy ide fészkelte magát az ő pompás tizezer holdas birtoka alá, s gyorsaságával elütötte azon terveitől, melyeket a csinos nehány száz hold föld megvétele iránt magában táplált vala; s épen ezért Veleghi uraság fogadtatása olyanforma volt, miből sehogy sem lehetett azt következtetni, mintha a méltóságos grófi család meg akarná barátságával tisztelni az ő szegény háza-népét.

Veleghi uraság rettenetesen megbántva érezte magát. Mosolygó ábrázattal jött el hazulról, s dulva-fulva érkezett vissza.

— Mit!? kiálta sértett önérzettel, — ezek a kevély mágnások le akarnak engem nézni rozzant pajtájukból!? Mivel különb emberek ezek énnálam!? Hogy gazdagabbak? — mit ér az a gazdaság!? ismerek én elég zsidót ki nálok gazdagabb, pedig tiz évvel ezelőtt butyrot hordott a há tán! — hogy több ágú koronájuk van? no — hisz az igaz ér valamit, de azért az én tös gyökeres családfámat még sem cserélném el, az ő erger-berger-ből magyarra fordított jövevény családjokéval. Azért is megmutatom, hogy különb ur leszek a faluban náluk!

És ugy tett a miként beszéle.

Építőmestert hozatott Pestről, tervet csináltatott vele drága pénzért, neki állította az építésnek sok pallért, kőmivest, kőfaragót, s felesztendő alatt ott állt a falu másik végén a kényes urilak, pompás oszlopos, verándás épület czifra svájczi tetővel. Azután körülszegette csavargós utu, virágos angol kerttel, hogy már messziről mosolygott az egész ház tája; s a ki nem tudta, hogy két uraság lakik a faluban, illetőleg a falun kivül, tiz eset közül kilenczszer ezt nézte a gróf kastélyának, megadván az öreg kastélynak is a mi megillette, hogy az legfölebb is valami rozzant magtár lehet. — El lehet képzelni, hogy milyen öröme telt ebben Veleghi uraságnak.

A mi családját illeti, egyetlen egy gyermeke volt, egy szép leány. Minkának hitták, s meg kell neki adni — ő volt jó darab földön a legszebb leány. A gróf-kisasszonyt még csak hasonlítani sem lehetett kozzá. Elmondom, hogy milyen volt, noha (kénytelen vagyok bevallani) valóságos vakmerőség leirását megkisérteni. Igyekszem is lehetőleg rövid lenni. — Először is tehát szőke volt, a lehető legszebb szőke, — és ezzel sok van mondva, A barna hölgyek közt — kivált minálunk — sokkal több szépet lehet találni, mig a szőkék között, habár csinos van is elég: ritkán akad egy-egy kiváló szépség. Azért egy föltünő szép szőke leány után sokkal jobban szokott bolondulni a férfivilág. És ő ilyen kiváló szépség volt. Tömött fürtei dús fonadékokban köríték eszményies ábrázatát. Csak hó és téj adhat fogalmat arcza fehérségéről, melyen mintha ugy volnának odalehelve, akként hajnalodtak az ifjuság rózsái. Karcsubb, légiesb termet nem is képzelhető, s egész alakja, mintha sugaraktól volna szöve, mintha csak a fellegekből szállt volna alá, olyan könnyü, olyan szellemszerü.

Ime, ilyen forma volt a leány, kinek szerelméről ama viharos nap, ama viharos est után ott a pusztai lakban Géza álmodozott.

Ha azt tekintjük, hogy mi kilátás fejében bocsátkozott ő, a szegény özvegy tiszttartóné fia ez ünnepelt szépséggel, e gazdag szülők gyermekével szerelmi viszonyba; bizonyára azt fogjuk rá mondani, hogy meggondolatlanul cselekedett. De ha meggondoljuk, hogy ifjak ily dolgokban épen semmit nem szoktak meggondolni: lehetetlen őt elitélnünk. Ismerte a leányt gyermekségétől fogva, emberséges fogadtatással találkozott házukban, s előtte állt a reményteljes jövő: lehet-e hát kárhoztatnunk, ha e jövő ábrándképeibe bele merte szöni az ő képét is? Hogy megszerette: arról nem tehetett, hogy a leány viszontszerette: az boldoggá tette őt. Talán ki kellett volna magát tépnie ez egész valóját átölelő boldogság karjaiból?! hiszen csak attól függött minden, hogy a szülők bele-egyezzenek e viszonyba. Ha ők elég fenkölt érzelmüek, hogy leányuk boldogságát alá ne rendeljék büszkeségök fenhéjázó vágyainak: mi sem akadályozhatja, hogy ez édes álmok e boldog ábrándok, megvalósuljanak.

Szerencsétlenségre a szülők nem oly anyagból voltak gyúrva, kiktől ilyesmit várni lehessen. A mint leányuk felserdült, azóta a telet rendesen Pesten töltötték, s végtelen örömükre szolgált látni, mint esnek a szép leánynak utána a telivér gróf és báró urfiak. Meg sem gondolták, hogy akadhatna óly vakmerő, ki ilyen vetélytársakkal sorompóba lépni bátorkodjék.

A szép leány körül forgolódó gróf és bárófiak azonban épen nem mutattak házasulási szándékot, s ha a papa legnagyobb szivességgel hitta is őket falusi nyaralojába teendő kirándulásokra, be-érték azzal, hogy szépen megköszönjék, s a jövő télig megint rá se gondoljanak Veleghi uraságra.

Csupán egy tett közölük kivételt, s ez az egy báró Nyulasi Alfrédnak neveztéek. Nem volt valami szerfelett gazdag ember, de mágnás volt, s azonfölül anyai ágon közeli rokona a dúsgazdag Szentgyörgyi János grófnak, kié valamikor Erdővölgye is volt, és ez a körülmény méltó volt a megfontolásra.

Külsejéről legjobb akarattal sem lehet sok dicséretett mondani.

Alacsony, vézna kis emberke volt. Arczszine ingadozot a vörös és sárgás-barna között, leigázhatatlan, serte-minőségü hajzatának minden szála rettenthetlenül állt az ég felé, bajuszát hasonló minémüsége miatt kénytelen volt apróra nyírva viselni, szakállát annyira megritkítá valami gonosz himlő, hogy csak itt-ott tünt elö állán egy-két túlbuzgó szőrszál, s egész arczának kifejezésében volt valami olyan bántó, kihivó impertinentia, hogy csak rá kellett nézni, hogy (mint Jókai mondja) eszébe jusson az embernek a pofonvágás.

Ám ezzel mind nem törödtek Veleghiék, (értvén a papát meg a mamát) ők örültek annak, hogy a báró házukhoz jár, hogy leányuknak udvarol, és kecsegtették magukat azon reménynyel, hogy el is fogja venni. Azt nem tudták, de nem is keresték, hogy a leány mást valakit szeret, azon sem igen akadtak meg, hogy a báró nem igen szeretni való ifju, — hisz a férfi csak egy grádussal legyen szebb az ördögnél, még mindig elég szeretetreméltó.

És Nyulasi valóban komoly szándékokat táplált magában a szép Minkát illetöleg. A leány hajlandóságában nem bizott ugyan, mert éles szemei észrevették, hogy közte és Géza közt szorosabb összeköttetés van, mint a puszta ismeretség, de annál jobban bizott a szülők nagyravágyásában.

Gézát gyülölte, a mint meglátta, hogy kegyeit birja annak, ki után ő eped, s mégis kénytelen volt huzamos ott tartózkodása alatt folytonosan nyájas lenni irányában. Szerette volna lenézni, megalázni, eltiporni, de nem merte ezt tenni, mert félt, hogy hátha Veleghiék aristokratai dölyfösségnek tulajdonítják, s magukat is sértve érezvén általa, rövid uton elutasítják, — annál nagyobb örömöt lelt hát benne, mikor a legelső találkozás alkalmával (emlékszünk rá: ott a bidon) kénye-kedve szerint, pöffeszkedve lenézhette.

Ez a találkozás más tekintetben is kedve szerint történt, megtudta belőle, hogy Géza többé nem tartózkodik Erdővölgyén, s igy most a szép Minkához háborítlanul lehet közeledni, s nem késett ez előnyös fordulatot mielőbb a maga javára kizsákmányolni.

Rögtön megállíttatta a kocsit, bocsánatot kért barátjától, a kit valahova elkiséri igérkezett, azt mondá, hogy épen most jutott eszébe valami halasztást nem türö dolog, s másnap reggel elutazott Erdővölgyére.

Ott nagy volt az öröm érkezése fölött.

Veleghi kijött eléje a verandára, s már messziről kiálta feléje:

— Még is csak a báró az én legjobb barátom! Isten hozta — isten hozta.

Még Minka is szivesen fogadá, s ugy látszék sokkal nyájasabb hozzá mint máskor. Ez a tapasztalat egyszerre vakmerővé tette, s a mama előtt érthető példázgatásokkal fejtegette jövetele czélját. — Veleghiné hasonlókép példázgatva tudtára adta, hogy minden minőségben szivesen van házuknál látva.

Másnap különfogta Minkát, s lehetőleg édes szavakat használva savanyu ábrázatához, igyekezett vele megértetni, hogy mennyire szereti, s mennyire áhitozik viszonti szerelméért.

Minka nevetett és azt felelte rá, hogy az „nagyon szép.“ De ez a megjegyzés oly különös hangon volt mondva, hogy Nyulasi épen nem tudta magát tájékozni jelentősége felöl. Jóra nem merte, roszra önhittségénél fogva nem akarta magyarázni, s elszánta magát és azt felelte, hogy ha nagyon szép, akkor neki nincs más mit tenni, mint megkérni kezét szülöitől.

Minka látszólag megdöbbent, s azután azt mondá:

— Bánom is én; én ahoz megyek férjhez a kihez akarok.

Nyulasi azonban megmaradt nyilvánitott nézete mellett, azonnal ment Veleghihez, és megkérte leánya kezét.

creative commons A digitális változat a MEK Egyesület (http://mek.oszk.hu/egyesulet) megbízásából, az ISZT támogatásával készült.

Veleghi uraság a jóakaratot köszönte, igen nagyra beesülte, kedves öcscse urát legjobb indulatairól biztosította, de engedelmet kért, hogy e tárgyban előbb leányával beszélhessen.

— Leányom! Nyulasi báró megkérte kezedet! — e szavakkal lépett a boldog apa leánya szobájába.

— Azt gondoltam, hogy megteszi, — felelt egykedvüen Minka.

— Nos? én nem mondtam szándékának ellent, söt biztosítottam legjobb akaratomról.

— Az a papa dolga.

— De válaszolnunk kell neki! hát szólj: hozzá akarsz-e menni?

— Én? hozzá menni? mikor nem szeretem!

— Nem azt kérdem, hogy szereted-e, hanem hogy hozzá akarsz-e menni?

— Én mást szeretek.

— Mást? ki az a más? hogy mersz te hirem tudtom nélkül mást szeretni?!

— Különös! soha sem kérdezte apám!

— Kérdezem hát most, és akarom tudni, ki az a más?!

— Géza.

— A tiszttartóné fia?

— Az.

— Nagyon derék! kiálta erre gúnyosan Veleghi, s épen folytatni akarta hasonló szellemü megjegyzéseit, midön hirtelen más gondolata támadt, s nehány perczig elhallgatott.

Udvardy Vince.

(Vége következik).

Unghvár.

(Két képpel).

Ha az alföldröl jövő utas a Tiszán Csapnál átkelve, az ezen tájon a sikságból minden átmenet nélkül egyszerre kiemelkedő Kárpátok felé közeledik, lehetetlen, hogy meglepetve ne legyen azon gyönyörü panorama által, melyet e táj nyujt. Az előtérben szorgalmasan müvelt termékeny róna s rajta sürün elszórva számos apró, gyümölcskertei körül alig kilátszó falu; távolabb jobbra, balra festöi hegycsoportozatok; a háttérben az Ung folyó völgye, melynek enyhe kanyarulatai között mértföldekre észak felé behatolhat a szem a hegység kebelébe, s a láthatárt csak a néha még nyáron is hófedte Palena zárja be. A tájkép fő pontját és legfelötlöbb részét azonban kétség kivül a gyönyörü fekvésü és messziről nagyszerüt mutató Unghvár házfedelei felett magasan kiemelkedő várával, püspöki palotájával és megyeházával képezi. Magának e városnak utczái élénkek, s különösen heti és országos vásárai alkalmával, csaknem zsufolásig tömve vannak orosz, magyar, tót és lengyel népkeverékkel; kereskedése élénk, iparosai ügyesek és jómóduak; egy szóval Unghvár mindenesetre azon városaink sorába tartozik, melyek tettleg igyekeznek Széchenyi ama mondását igazolni: Magyarország nem volt, hanem lesz, — már t. i. nem a fényes mult (mert hisz ezzel dicsekedhetünk) hanem az ipar, szorgalom, s müvészetek által leendő felvirágzás tekintetében. Ez vette már is kezdetét, s ezt várhatjuk jövendöre, — most emlékezzünk meg a leviharzott időkről.

A mi Unghvár multját illeti: e hely már a magyarok bejövetele előtt lakott hely és erösség volt. Mikor pedig öseinek Álmos vezérlete alatt a Kárpátokon átjövének: „akkor — igy ír Béla király névtelen jegyzője — a hét fejedelmi személy, kiket hét magyarnak neveznek atyjokfiaival és cselédeikkel a Havas erdőn átkelve az unghi részekre szállának, s miután odaérkezének, azon helyet, melyet legelsöben elfoglaltak Munkács-nak nevezék, mivelhogy igen nagy munkával jutottak a földre, melyet magoknak óhajtottak vala. Akkor ott fáradságaik kipihenése végett negyven napig maradának s a földet kimondhatatlanul megszerették.“ A szláv lakosok már akkor meghódoltanak, csak a szomszéd Unghvár vezére Laborcz nem küldé be hódolatát; azért a negyvennapi nyugalom elteltével, mint Anonymus folytatva irja: „Álmos vezér és elökelöi Hungvár alá lovagolának, hogy azt bevegyék. És midön a falak körül tábort ütöttek: akkor azon vár Laborcz nevezetü ispánja, kit nyelvökön (a szlávok) dukának (fejedelem) hivtak, megszökvén Zemlin (Zemplén) várába siet vala, kit a vezér (Álmos) vitézei üldözvén s egy folyó mellett elfogván, azon helyen fölakasztának, s az naptól fogva azon folyót ezen Laborcz nevéről nevezék. (Ma is ugy nevezik). Akkor Álmos vezér és övéi Hungvárába bevonulván, a halhatatlan Isteneknek nagy áldozatokat tönek, és négy nap lakomázának. Negyed nap pedig Álmos vezér tanácsot tartva: fiát Árpádot még

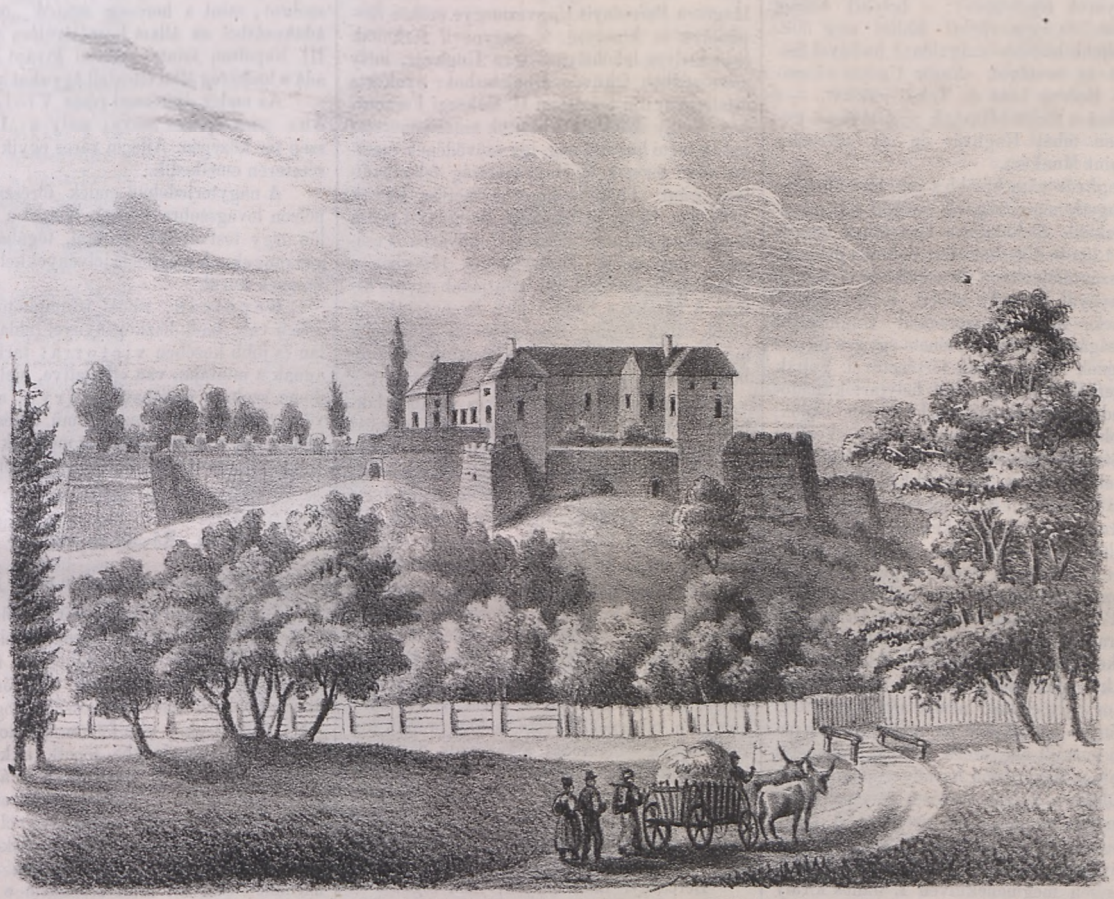

Unghvár-vára.

(Természet után rajzolta Lám Sándor.)

(Lásd szövegét a 251-dik lapon).

creative commons A digitális változat a MEK Egyesület (http://mek.oszk.hu/egyesulet) megbízásából, az ISZT támogatásával készült.

életében vezérré és parancsolóvá tevé. És Árpádot hungvári vezérnek és minden vitézeit hungváriaknak nevezték az idegenek nyelvén, és azon nevezet mind maig tart az egész világon."

Igy szolgáltatja fontos adatait hazánk legrégibb krónikása. Szent hely tehát e bérez, e vár, kedves magyarom, mert honunk alapítóját párduczos Árpádot e helyen választák fejedelemmé, vagy miként a költő zengi:

„Öt magas Ungh mezején vérontó férfiak és bölcs Hadvezetők szabadon választák harczos urokká."

Söt mint látjuk a jámbor Anonymus nemzetünknek világszerte divatozó Hungarus elnevezése is Ungh nevétől eredett volna. — Mert Árpád azon felül, hogy itt választatott a magyarok fejedelmévé: e helyütt sokáig is lakott, és ezen várból hódítá meg mindig beljebb-beljebb száguldozó hadaival lassanként az országot, először Ugocsa vármegyét, a Bodrog közt és Tokaj vidékét, — s ugy utána a többit. Hazánk alapításának történetében tehát Unghvár ép oly nevezetes pont, mint Munkács.

Unghvár vára később a nagyhirü Homonnai Drugeth nemzetségnek szolgált sok százados fészkeül. E hatalmas Drugethek egyike László 1384-ben itt kolostort épített a pálosoknak, s szántóföldekben és szőlőkben is gazdag adománynyal látá el a zárdát. E fényes nemzetségnek, mely egyszersmind Unghmegye főispánságát is viselte, története egygyé forrott főfészkének Unghvárnak történetével. Voltak a Drugethek közt fejedelmi helytartók, nádorok, hadvezérek, országzászlósai, stb. bánok, tárnokok, püspökök, főispánok stb. — Vérségi összeköttetésekben állanak a haza legfényesebb családaival: a Zápolyákkal, Rákócziakkal, Báthoriakkal, Zrinyiekkel, Nádasdyakkal, Bercsényiekkel, Bebekekkel, Csákyakkal, Forgáchokkal, Pálffyakkal, Telegdyekkel, Enyingi Törökökkel, Széchyekkel, Révayakkal, Rozgonyiakkal, Losonczyakkal, Perényiekkel, Palocsayakkal, Kendyekkel, Drágffyakkal, Draskovicsokkal, Gyulaffyakkal, Keglevichekkel, Zichyekkel, Tarczayakkal, Eszterházyakkal, Jakussichokkal stb. stb. Képzelhető, hogy ily elökelö nemzetség birtokában mily fényre emelkedett az unghvári vár palotája, s mennyi nagyszerü pompát, ünnepélyt láthattak e nagy ödon kastély roppant falai.

Különben a hadi történet szempontjából a vár multja meglehetösen szegény. A török foglalásaitól messzire esett. A XVI. században Drugeth Ferencz a mohácsi ütközetböl szerencsésen megmenekülvén I. János király állhatatos hivévé lön, s Unghvárát is mindig e király birodalmában megtartá. Zápolya öt, különben is unoka-testvérét, (Homonnay Ferencz anyja Zápolya Margit, Zápolya István nádor leánya volt) hüségeért főtárnokmesterévé s Ungh és Sárosvármegyék főispánjává nevezé ki. Bocskay idejében Unghvár ura Drugeth Bálint — a ki egy érdekes történelmi naplót is irt magyar nyelven, továbbá mint buzgó református vallásos énekeket is költött — Bocskaynak egyik legtevékenyebb vezére lévö, természetesen vára is Bocskayt uralá. E Bálint vette be egyebek közt Ersek-Ujvár akkor oly erös várát. Bocskay öt ajánlá Erdély rendeinek utódjául a fejedelemségben, annyira szerette, s a rendek csak azért választák meg helyette az öreg Rákóczit: nehogy Bocskay végrendeleti ajánlása jövendöre fejedelmi szabadválasztási joguk korlátozására magyaráztathassék, s más fejedelmektöl szokás gyanánt használtassék az ily utód-kijelölés. —

Tökölyi Imre fejedelem 1684-ben elfoglalta Unghvár várát, és Homonnay Zsigmondot, a Drugeth család utolsó férfi tagját, mivelhogy azelött pártjához tartozott, de megint a császárhoz álla, mint hitszegöt elöbb börtönbe vetteté, majd Kassán lefejezteté. Különben a kuruczok már 1678-ban hatalmaskodtak Unghvár alatt, a mikor is ott gr. Barkóczy Zsigmondot harczban elejték. Unghvárt már ez idö táján virágzó több iskola volt, mely a „deáki tudományokra" is kiterjedett vala.

Tökölyi csak 1685-ig birhatta e várat, a mely évben öszszel a segítséget nem remélhetett örség feladá azt az ostromló Caprára császári tábornoknak.

Az utolsó Homonnaynak Zsigmondnak leányát Krisztinát gróf Bercsényi Miklós vevén nöül: övé lön e vár is, a hozzá tartozó roppant uradalommal együtt, mely talán az egész országban legnagyobb. Söt a király a lángeszü Bercsényit Ungvármegye örökös föispánjává is kinevezé. E nagynevü férfiunak igen kedves lakóhelyévé leve Unghvár, mely szomszédban feküvén Munkácshoz: gyakorta általjára az ifju fejedelem II. Rákóczi Ferenczhez; és igy szövödék közöttök amaz ismeretes holtig tartó hü barátság, igy szövödének messze vágó terveik is Magyarország felszabadítása iránt. Tudjuk, hogy e merész tervek 1701-ben Rákóczit börtönbe Bercsényit pedig bujdosásra juttaták. Ekkor Unghvárba is császári örség szálla. Midön pedig 1703-ban a kiszabadult Rákóczi hív barátjával együtt kitüzé a zászlót s haddal jöve az országba: a többi várak között Unghvárát is elfoglalák még azon 1703-dik évben, hosszasb körültáborlás után.

Bercsényi tehát ismét kedves várában lakhatott, a minthogy sokat lakott is itt az egész háboru folyamában, kivált a téli hónapokban, midön a harczok zaja a fövezért kissé pihenni engedé. — Bercsényi igen fényes udvart tarta Unghvárott, hol gyakran meglátogatta öt Rákóczi, gyakran fordultak meg magyar és lengyel fürak, s a külföldi hatalmasságok követei.

1711-ben hanyatlott a kuruczok szerencse csillaga; Bercsényi Péter czárhoz vala menendö Lengyelországba, segítségért, — de kedves várát mindenekfelett biztos, hü emberre, vitéz katonára ohajtá bízni, hogy mig visszajöhet: ellenség kezébe ne essék. Ebeczky István tábornok — régi, sokat próbált kurucz bajnok — önkényt ajánlkozék e tisztre, s be is tölté hiven, mindvégig. Mert Unghvár várát még a szathmári béke megkötése után sem adá fel, mindaddig mig csak a külföldröl jöhetö segély végsö reménye is meg nem semmisüle, Péter czár megveretése folytán.

Bercsényi mint tudjuk, nem fogadta el szathmári béke föltételeit, nem tevé le a hüségesküt, s később Rodostóban halt meg mint bujdosó. Javai és ezek között Unghvár is a kir. fiscus által lefoglaltattak; a vár pedig — melynek utolsó parancsnoka a hü Ebeczky volt — megszünt erösség lenni, és a munkácsi g. kath. püspökségnek adatott el; ez a régi tömör épületeket saját czéljaira használja, a várkapukat végkép, s a bástyákat részben lerontatá, a sánczokat is — kivévén a belvárt környezöket — betölteté.

Az urodalom most is a kir. kamaráé, s jelenleg haszonbérbe van kiadva.

Jelenleg Ungvár, körülbelül 22—13 ezer lakossal biró városka; — székhelye a hasonnevü megyének és munkácsi ó hitü káptalan és püspökségnek. A város kétszeresen is átszeli az Ung vize; oly módon, hogy a hajdani vár és erösített város, melyek a város többi részei fölött fölemelkedö halmon feküsznek, minden oldalról vizzel vannak köritve.

(Vége következik).

A Bonaparte-család történeti emléke Ajaccioban.

(Képpel)

Olvasóink ismerik azon nevezetes eseményt, mely e nagyszerü történeti emlék leleplezését követte. A franczia császárnak azon nevezetes levelét értem, melyet Napoleon herczeghez Ajaccioban a történeti-emlék leleplezésének alkalmával mondott terjedelmes beszédének következtében intézett.

E családi emlék legnagyobbszerü része I. Napoleon lovag-szobra, melyet képünk ábrázol.

Napoleonnak és négy testvérének bölcsöje Ajaccioban ringott, és ott emeltek nekik szobrot, mint a herczeg mondá „önkénytes adakozásból az állam hozzájárulása nélkül és III. Napoleon szintén járulni kivánt hozzá, és adá a hadsereg által elfoglalt ágyukat anyagul."

Az emlék építészeti része Viollet-Leduc jeles építész müve; mely a „Diamant" szép tér közepén, Ajjacio város egyik legszebb sétaterén emelkedik.

A nagyterjedelmü emlék fórészét I. Napoleon lovagszobra képezi, melyet a piedestalon négy testvérének szobrai, tógában és magas ranguknak megfelelö jelvényekkel diszítve, vesznek körül.

Napoleon, római triumphator jelmezében van, hadi-diszköpenynyel (chlamis) vállán és jobb kezében victoriát tartva, mely annak a mintáján van elkészítve, mely a Vendôme szobrán is látható. Barye, azon müvész neve, kit e nevezetes mü elkészítésével bizott meg a közbizalom; és melynek, franczia lapok állítása szerint, tökéletesen felelt meg.

Irán „Hösökkönyvéböl."

1) Kejumers mondája.

Mondd el oh Dihkám! mit beszél a monda, ki volt az, ki a nagyság koronáját elöször kereste e földön s a királyi köteléket feje köré kerité; csak szájhagyomány után értesülünk arról. Pehlwi-i ösmonda beszéli, hogy Kejumers volt az elsö, ki e földön uralkodék. Midön a nap a kosjegybe lépett, akkor lépett elöször a hegyekre, megifjult a világ s fény tölte be mindent. Felövedzé magát az uralkodásra, tigrisbörbe öltözködék övéivel együtt s igy szállt le a magasból. Uj táplálékot, ruházatot és ételt rendelt az emberek számára, harminczévig élt mint fejedelem e földön s királyiszékén mint nap ragyogott. A mezö vadai s minden a mi csak élt, ö nála nyugvának; naponként kétszer jelentek meg nála, hogy öt imádják. Egy fija volt neki, értelmes, bölcs és szép mint ö, neve Shamek vala és atyja öt gyengéden szerete. Ez sokáig uralkodék s nem volt ellensége a tisztátalan Ahrmanon (ármány) kivül, a ki titkon gyülölte öt. Ennek szinte fija volt a földön, s ez sereget gyüjtött tisztátalan Diwekböl, hogy Shamektöl a koronát elvegye. Szándékát nem titkolá, de Kejumersnek még csak sejtelme sem volt arról s még azt sem tudta, hogy kivülötte e földön más fejedelem is van.

Ekkor mérgesen leszállt a boldog Serush, Perihez hasonlóan tigrisbörbe öltözködve s monda Shameknek, gyülölettel teljes ellenség közeleg s atyádat fenyegéti, a királyfiu vödö börbe öltözködék — mert még akkor a pánczél nem volt feltalálva — s egy sereg élén a betörö ellen ment. O Ahrman Diw-vel harczolt, de ez megragadá öt s a földre teríté s testét körmeivel széttépé, hogy tüstént meghala és a sereg vezér nélkül maradt. A mint a fejedelem fijának halálárol értesült, gyászba borult körülötte a föld, vérborítá arczát; szive mélyé-

creative commons A digitális változat a MEK Egyesület (http://mek.oszk.hu/egyesulet) megbízásából, az ISZT támogatásával készült.

ben megzavarva szálla le királyi székéről és a sereg vele sírt, zokogott s égkékszin ruhába csoportosulának körülötte. Vadak és madarak s a mező állatai csoportosan jövének le a hegyről sirva és jajgatva s együtt gyászolának a fejedelemmel. Egy év telt el igy búbánat között s ekkor megjelent Serush, isten küldé le öt és monda: ne gyászolj már tovább, szerelj fel egy sereget, tisztítsd meg a föld szinét ezen gonosz Diwektől és tartsd jól szivedet bosszúval. Ekkor a király hálateljesen emelé égfelé szemeit, istenhez kiáltott s késedelem nélkül ment a bosszú után és sem nem nyugodott sem nem evett, sem nem ivott.

Oldalánál ült Shamek fija, okos, értelmes ifjoncz, ép olyan mint atyja s ezt is épen ugy szereté; neve Hushenk vala s nagyatyja öt keblén nevelgeté. Ezt küldé el a fejedelem s felfedé a titkot elötte. Vezérnek kell lenned — mondá ö — mert te uj ur vagy. Akkor a bátor ifju egybegyüjté a périket, a tigriseket és oroszlánokat, ragadozó farkasokat és a bátor párduczokat, madarakat és vadakat; elöl Hushenk mene és hátul Kejamurs, igy haladt a sereg a diwek ellen. Nem félt semmit a diw fönök ezen seregtől söt a földet az ég ellen ösztönzé és a borzasztó lárnát átkozá. De diwjei az állatseregtől, zavarba jövének, oroszlánhoz hasonlóan nyújtá Hushenk kiöklét és a diweknek szük lett a föld. Megfogá a fönököt, lehúzá bőrét s fejét lábai alá veté.

2) Hushenk mondája.

Negyven évet kölcsönzött az ég Hushenknek, ekkor fejére tevé a királyi fejdiszt s bölcsesség és igazságteljesen foglalá el a trónt, feje értelemmel, szive jósággal volt tele. Most már — monda ö — a Kishwerek hét padishája fölött való vagyok, uralkodom a földön, isten parancsa szerint a jót mindenütt létesítem, igazság és jótékonyság szolgáltatására övedzém körül derekamat. Ezután jól felépité a földet; megtanitá az embereket vetni és aratni; ettől fogva mindenki meg tudá szerezni élelmét.

Egy napon a hegységbe ment a fejedelem környezőitől kisértetve s távolról egy félelmes lény közelgetett, fekete testü, borzasztó tekintetü. A szörny két szeme olyan volt mint vérpatak, a szájából kijövö lehelet meghomályositá a levegöt. Gondosan vizsgálá Hushenk a szörnyeteget, az követ ragadott fel a földröl és viaskodni akart Hushenkkel. Oriási erövel dobá a nagy tömeget és a világgyujtó sárkány megszaladt a világkeresö sárkány elött. Azonban egy sziklát ért az elhajitott kö s mindkettö darabokra tört szét. Ekkor a homályos köböl fény tört elö, a kö szive ragyogott és attól fogva fényt terjesztett a világ felett és a kenyöböl szikra tört elö. A kigyó is felemelkedék és nem öletett meg, de a tüziszer titka fel lön fedezve, a ki ettöl fogva a követ vassal veri, ebböl szikrák ugranak ki. Ezen viszálkodás által lön az feltalálva, mint szabadítja meg a vas a köböl a tüzet. A fejedelem pedig földre veté magát isten elött s imájának áldozatját vivé elébe azért, hogy a szent tüzet ajándékozá. S háládatosságból maga épite azon a helyen egy tüzoltárt. S monda: e tüz istenség, ettöl fogva mindenektöl imádtassék. Eljött az éj, az oltár tetejét tüz lepé el, s a király az ö kiséretével körülállá azt. A mi eddig a Thasi szentsége közt a kö, az vala ö elötte most már a tüz. Ha a meghatározott idöben a tüzimádók

I. Napoleon császár emlékszobrá[illegible]an.

(Lásd szövegét a 252-dik lapon.)

összegyülekezének, ünnepélyes vendégséget rendezett s nevezték az ünnepélyes Sedehnek (gyertyaszentelö), s Hushenk emlékezésére ünnepelték Sedeh-t.

A királyok királya tehát felfedezte mint választja el a vas a kötöl a tüzet, a kovácsolás müvészetéböl feltalálta a harapófogót, s szekerczét, a fürészt és a kalapácsot. Azután megzabolázá a vizet, megmutatta mindeniknek saját helyét s a folyóknak és patakoknak kimérte futását. Ezelött csak nyers gyümölcs volt az emberek eledele s ruházatról legkevesebbet sem gondoltak. Megtanitá az embereket miként használhatják az állatokat, külön választván a vadakat a szelidektöl; megtanitá miként párositha s táplálhatja ezeket, s miként lehet gyapjokat lenyirni; a rókákról, nyestekröl, evetekröl és hölgymenyétekröl lehuzá a puhabört s megmutatá az öveinek, mint használhatják azt öltözetképen.

3) Themuresh mondája.

Hushenk meghalt, de maradt egy kitünö fija, Themuresh, a kit diwzabolázónak neveztek. A mint ez trónra lépett, összegyüjté a seregnek minden tisztjeit és monda: mától fogva a trón és a királyi fejdisz az enyém; meg akarom e földet tisztítani a bajtól, ettöl fogva csak az öröm legyen mindenütt uralkodó e világon, a diwek hatalmát meg fogom törni, mert én vagyok e föld ura s a mi csak hasznos e világon, rejtett helyéröl napvilágra hozándom.

Lenyirák tehát a juhok gyapját s el kezdtek szöni, s öltözetet és pihenöhelyet készitének abból. A gyorslábuaknak abrakot és füvet adott. A ragadozó állatok közül is kiválasztá a párduczokat, ravasszsággal lecsalá a hegyekröl, s felhasználta öket tetszése szerint. A madarak közül is vevé a hasznosakat: solymokat és hosszu fehérnyakú kócsagokat s elkezdé öket idomítani. Az egész világ bámulta müveit. Megtanitá az embereket az édes hangokra és lágy hangokon danolni. Tyukokat nevelt és velök kakasokat, hogy kora hajnalban felkukorékolja öket. Azután monda az öveinek: köszönjétek istennek, hogy hatalmat adott nektek minden állatok felett, dicséret neki, a teremtönek, hogy megmutatá nekünk az utat! Volt neki egy tiszta szivü Desthurja (tanácsos), kinek tanácsa távol volt minden gonoszságtól, neve Shehrasp vala. — Csak a jó ösztönzé ezt minden munkáiban, ajkai egész nap zárva valának az étel elött, minden éjjel fejedelme mellett volt. Szószólója, barátja, koronája volt az ifju fejedelemnek; minden jóra vezetöje vala s mindenütt csak igazságot keresett. — Minden gonosztól ment volt az ifju fejedelem s itteni fény sugárzott szét róla.

Egykor Istentöl küldetve elöjövé Serush kantárt és lovat hozván neki, hogy ezáltal a diwket meghódítaná, és Themuresh köszönetet mondott a teremtöjének az ajándékért. Felült a lóra s lassanként megtanulta a nyereg használását és a gyorslábu ló elvivé öt mindenfelé. A mint a diwek ezt észrevették, tüstént összegyülekezének, hogy a koronát töle elvegyék. De Themuresh is készülödött s megragadta buzogányát és a kantárt, melyet Serush hozott neki s okos és tapasztalt férfiakat gyüjtött maga köré. Az utálatos diwek a fekete diw vezetése alatt elöjövének, harczi zajok az egekig hangzott. Themuresh bátran

creative commons A digitális változat a MEK Egyesület (http://mek.oszk.hu/egyesulet) megbízásából, az ISZT támogatásával készült.

jött a csatára, azok sem sokáig vonogatták magokat, a levegő homályossá lett; egyik oldalon a tüzokádó vadak és a diwek, a másikon a bátor iránok viaskodának. A fejedelem lett a győztes és a királyok királya sok diwet kötözött össze kötéllel és hajtá őket véresen és szivökben mélyen leveretve. Halált mondott reájok, ezek pedig lelkökért könyörögtek. Kettő közülök igy szólt: Padishah, ne ölj meg minket! ritka titkokra és elrejtett tudományokra fogunk mi téged megtanítani. Akkor megkegyelmezett nekik, hogy kinyilatkoztassák az elrejtetteket. Midőn szabadon érzék magukat, vonogatás nélkül közlék veve a tudományokat. Megtaníták a Chosrew-et irni, és a szivet a tudással felvilágosítani. Megtaníták miként lehet harmincz nyelven egy fajta irással irni, nevezetesen a Rumi, Thasi, Parsi, Therki, Dsini, Pehlwi, Hindi, Misri, Berberi stb. nyelveken. Harmincz évig működött e földön a fejedelem s sok nevezetes dolgot vitt véghez. —

4) Dsemshid mondája.

A mint Themuresh napjai végőket érték, kitünő fija Dsemshid követé őt. Madarak és perik engedtek parancsainak, uralkodása alatt a föld fényt vett magára. Én — monda ő — itten hatalma által vagyok mobéd (főnök) és király. A kaftánt és vértet és körpánczélt megismerteté a világos szellemüekkel. Megtanítá másféle ruhákat készíteni a fényüzés, másfélét a hadra, lenből, selyemből, gyapjúból és teveszőrből; drága és olcsó kelméket készített. Tanított varrni és himezni és szövőszéken szöni. Az emberek osztályozásával ötven évet töltött el. Az összegyüjtött népekből kiválasztá a Katuriák törzsét, nevezd ezeket bölcseknek s tiszteld mint papokat; s lakóhelyül a hegyeket mutatá ki számukra. A szent tüz előtt volt helyük és az ima foglalkozásuk. A seregvezetőket és hatalmasokat a fejedelem szine elé rendelé, hogy elöl legyenek s nevezé őket Benesariereknek. Ezek a hadfiak, a csatának ordító oroszlánai, a sereg dicsősége a birodalom disze, a határok védői, a trónnak gyámolai, nevök bátorság vala. Ezután egy harmadik csoportot választott külön s ezeket Sebaisának nevezé. Dicséretes oszsály, melyet megilletődés nélkül nem szemlélhette, ezek termékenyek s általok termékeny lesz a világ. Szántanak, vetnek és aratnak; mentek a sanyaru életszükségtől; gond nélküliek az eledel és ruházatban, a rágalom nem éri őket s fülöket nem tépi a szemrehányás. A negyedik osztályt nevezik Anucheshinek, foglalkozásuk a művészetek gyakorlása, ezek mindig magasabb gondolatokra törnek, szünet nélkül működnek, mindig és mindig gondok környezik őket. Mindezt ötven év leforgása alatt végezé, hogy tudná mindenki, mi az ő kötelessége, az igazságnak vagy igazságtalanságnak ismerete nélkül.

E közben megparancsolá a fejedelem a tisztátalan diweknek, hogy vizzel földet vegyitsenek össze s ezek vágott köből épületet csináltak, a falakat köből és mészből épitették. Az alaprajz szerint épité a művet, fürdőket és téres palotákat és egy várat, a mely védhelyül szolgáljon minden veszély ellen. A kemény sziklákból sok drágaságot, aranyat, ezüstöt, hiaczintokat és rubint hozott ki művészi eszközökkel s felfedezte az elrejtett kincshez vezető kulcsot. Feltalálta az édes jóillatot, mivel az embereknek tetszett a jóillat; megtanítá ámbraillatot, moschus vizet és rózsa-olajat készíteni, orvosságot a betegek számára. Királyi fénynyel állitott ki egy trónt, drága kövekkel kirakva; parancsára mindig készen állott egy diw, a ki őt a mélységből égfelé vezeté. Dsemshid elé nemes köveket szórtak ezek s nevezték a nappalt Nurusnak. Ha a fénylő nap az ég közepére ért, reá lépett a fejedelem; a világ a trón köré gyülekezett s elbámultak fényén és jóllétén. Minden ujévkor, Hormus Ferverdinkor, a gondot hátra hagyva összegyülekezének a birodalom nagyjai, serlegekből bort iván köszönetet kiáltozának, és ez a vendégség azután is mindig megmaradt.

Három századon keresztül folyt ily módon a munka, harcz által nem lelte egyik is halálát s nem ismertek betegséget és fájdalmat. Megkötözve mint rabszolgák állottak a diwek, a föld ura fel lépett a trónra, Dsemshid király kezébe vette a borral telt serleget és a diwek a trónt égbe emelék, Sipehbed székét a magasságba és a madarak rendbe állítva repülének a föld egyik végétől a másikig. Hosszú ideig ragyogott róla istennek fénye és a fenséges Shehriartól nem láttak mást csak jót; alája volt vettetve az egész föld s ezen csak egy trón volt és kivülötte senki sem parancsolt e világon. Ekkor elhajlott istentől és nem adá meg neki a kellő tiszteletet; összehivá a sereg nagyjait és monda: kivülöttem senkit sem ismerek e földön. Általam jöve az ismeret a világra, hozzám hasonló még egy megkoronázott fő sem vala. Szépségemmel ékítém fel a földet, olyanná lőn ez, a minővé akartam, hogy legyen. Ételt és álmot és örömöt és ruházatot és gyönyört én teremtek. A hatalom és a korona és a birodalom és az erő az enyémek, betegség és halál tőlem távol vannak. Ki az kivülöttem, a ki a halált e földről eltörlé? és kicsoda még most is fejedelem fölötte? Tőlem nyertetek értelmet és lelket és tudjátok meg, hogy mind ezt én tevém s engem kell világalkotónak neveznetek. S midőn ő ezeket mondotta, elfordult tőle istennek fénye és a föld megtelt nyomorral. A ki isten utjáról eltávozik, annak osztály része romlás leend.

Közli: Kálosi Lipót.

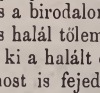

Egy nap története.

(Császár Ő Felségének megérkezése Buda-Pesten; — gazdasági kiállítás a városligetben; — csolnak-verseny; — a testvérváros kivilágítása; — a Margitszigeten). —

Borúra derü! E jelige illik talán legjobban az 1865-ki évi junius hatodikának történetéhez. Hisz a külső természetben hányszor nem tükröződik vissza hiven bensőnk érzésvilága. — A kora hajnalban sötét felhőkkel beborított ég, a komor esős órák a nap első felében nem hasonlíttottak-e a közel múlt borús éveihez és a kimerült felhőket követő verőfényt nem tekinthetjük-e a saját keblünkben kizajlott búfelhőket oszlató jobb és boldogabb jövő iránti remény jelképének, mit az Uralkodó kegyes látogatása keltett bennünk!...

A kedvezőtlen idő daczára az egész út, melyen ő Felsége bevonulása történt, már kora reggel ünnepiesen volt diszítve. Mindkétfelől fiú és leány-iskolák, testületek, czéhek képeztek sorfalat, és mögöttök, különösen a pályaudvaron és a vasut közelében nagy számmal jelent meg a népség. Az ablakok, melyeket díszes közönség, különösen a szép nem foglalt el, lobogókkal, virágokkal és szőnyegekkel voltak diszítve. Elvonultában mindenütt éljenzéssel üdvözlé a nép ő Felségét és nagy tömegben kisérte át Budára, hol a várpalotában, megérkezése után a polgári és katonai tekintélyek, a magas egyházi rend testületek, hatóságok hódolatát fogadá el. —

A testületeket és hatóságokat Magyarország bíboros hgprimása vezeté és üdvözlő szónaklatára ő Felségének adott kegyes válasza nem csak a jelenlevőkre, de a testvér város összes lakosságára a legkedvezőbb hatást tette, melynek tartalma gyorsan terjedt el.

Dél felé a még mindig tartott eső daczára a nagyszámu közönség sietett ki a városligetbe, hol ő Felsége pontban egy órakor kettős fogatu fedett udvari kocsin végig haladva a királyutczán és a lobogókkal a bejáraton lombfüzérekkel diszített városligeti sétányon, megérkezett a gazdasági egyesület kiállítását megszemlélendő.

A kiállítás bejárásánál Festetics György gróf fogadta ő Felségét a gazdasági egyesület igazgatósága és választmánya élén, és a bejáraton belől felállított sátor alá vezeté, hol gazdaságunkat iparunk hiven ábrázoló és a legmagasabb látogatását megköszönő beszéddel üdvözlé, melyre ő Felsége következően válaszolt:

„Teljesen méltányolom azon hazafias törekvést, melylyel az egylet az ország gazdászati, s azzal összeköttetésben álló iparok emelését előmozditani igyekszik.

Azon fontosság, melylyel a polgári tevékenység ezen ága a társadalom jólétének felvirágoztatására, s ez által az általános megelégedés elöidézésére bir, nem kerülte el eddigelé sem fejedelmi gondjaimat.

Valamint tehát örömmel fogadtam az egylet meghivását, ugy megelégedéssel győződöm meg most azon érdekeltségről, melylyel az általa rendezett kiállítás, mit ezennel megszemlélendő vagyok, az ország minden osztályu lakossága részéről kisértetik.

Haladjanak önök tovább is a kitüzött fontos czél féle, s legyenek meggyőződve jóakaratomról és azon őszinte atyai szándékról, melylyel e szép haza, valamint különösen az egylet érdekeinek előmozditása iránt viseltetem, s hiszem, hogy a kedvező eredmény, mire a Mindenható áldását kérem, kimaradni bizonyára nem fog."

E szavak után a közönség hosszantartón éljenzé császár ő Felségét.

Ezután az egyesület elnöke egyenként bemutatván az egylet alelnökeit, Lónyai Gábort és Korizmics Lászlót, velök, valamint a sátorban Klauzállal, b. Eötvös, Deák, Somsich Pál és Cziráky János gróffal hosszabb ideig társalgott.

Melynek vegeztével körutat tett a kiállitásban. Megszemlélte az állatokat, gépeket, melyek működésben valának, részletek iránt kérdezősködött a kiállítóktól, az állatoknál a felügyelő juhászoktól, és több ponton elismerést nyilvánított. Sigl G. czége alatt kiállitott gépek közt Fanda a és társai féle egyesületi nyomda izléssel kiállitott következő nyomatot vont le és szórt szét a jelenlevők közt:

„Az ország, mely négy éve hallgat: megszólal ismét, s mint a beszélni kezdő gyermek, Felségedet éltetvén, atyja nevét ejti ki. Itt a szótalan fák, a néma berkek, a természet, emberi kéz és gazdaság müvei, mind résztvenni kivánnak az örömben, midőn viszhangozzák:

Éljen a Király! a Haza atyja!

A remény, mely ajkainkat megnyitotta, azzal a bizodalommal tölti be szivelnket, hogy ez örvendetes nap emléke állam életünkben megtalálható mély nyomokkal lesz jelölve."

Ezután a kiállításból átment gyalog a jó távol levő Cséry-féle tehenészethez, s innen ½ 3-kor vissza indult Budára. — 4-órakor volt az udvari ebéd.

A kiállitáson mulatása alatt a jelenlevő nagyszámu közönség ő Felségét a legszivélyesebben üdvözölte, s ő Felsége megjelenése általában a legjobb benyomást hagyta maga után.

creative commons A digitális változat a MEK Egyesület (http://mek.oszk.hu/egyesulet) megbízásából, az ISZT támogatásával készült.

Az „áldoztával dicsérd a napot“ régi példabeszéd, fényesen bizonyult e napon, a mely emlékének e sorokat szenteltük. Az idei csolnak-verseny oly nagyszerü látvány volt, minőt a testvérvárosok közönsége rég nem szemlélt. — A csolnak-egyletek gentleman tagjainak hetek óta folytatott ernyedetlen fáradozásait a legszebb süker követte: a Felséges Vendég kegyes elismerését nyilvánítá, a számos idegenek és Buda-Pest lakosságának nagy része minden versenyt lelkes éljenekkel fogadtak. A Duna talán még nem hordott oly fényes terhet ősz hátán; „keblét nem repeszté annyi ékesen diszített hajó futása!“

Császár ő Felségét a szépen feldiszített „Rudolf koronaherczeg“ nevet viselő gőzös vitte a budai oldalon horgonyozó néző-hajóra, melyen számára díszes udvari pálya volt készítve, s melyen a pest-budai csolnak-egylet igazgatója, Waldstein János gróf ő méltósága kiséretében feltünő érdeklődéssel kegyeskedett végig nézni a versenyt. Mindössze hét verseny volt a következő eredménynyel:

1) A 100 aranyegyleti díjat „Koh-i-noor“ nevü hajó — a Duna Gőzhajózási Társulat tulajdona — nyerte. Kormányosa Cavalliero kapitány, evezősei a társulat tisztjei. A csolnak-egyleteknek nagy erő megfeszítésébe kerülend e veszélyes versenytársuk ellenében győzedelmet vívni ki.

2) Asszonyságok díja: 50 arany ezüst serlegben. — Győztes a buda-pesti Hajós-Egylet „Catch me if you can“ nevü hajója. Kormányos Bohus László; evezősök: Kállay Benjámin, Szentkirályi Albert.

3) Birly-Rosty díj 20 arany, Handicap. Ez egyike volt a legérdekesebb versenyeknek, mert a „crew“ mind ujonczokból állott, kik csak az idén lettek tagjaivá az egyletnek. A derekas harczban „Julia“ lett a győztes, melyet Vörösmarty Béla kormányozott; evezősei Reisig Alajos és Mihalovics János voltak.

4) Egyesített díja a buda-pesti Hajós-Egylet és Duna-Gőzhajó-Társulatnak 50 arany; győztes „Honi“ a Duna-Gőzhajó-Társulat tulajdona; kormányos és evezősök a D.—G. társ. tisztjei.

5) Széchenyi-Waldsten díj, győztes Petrics Péter tulajdon hajójával.

6) Sandolin verseny és 7) molnár, halász és révész verseny.

A leáldozó nap bíbor bucsúsugarait lövelte a budai hegyekre, midőn a verseny a meglepőleg nagy nézőtömeg harsány éljenzése között végét érte.

Császár ő Felsége ekkor átszállítatta magát a csolnakdába, melyet megszemlélni és annak vendégkönyvét nevével diszítni kegyeskedett: onnan visszatére saját gőzösére, melyre az összes hajós-egylet tagjait meghivta, kik hódolatteljesen kisérték a Margit-szigetre. Időközben a két testvérváros fényesen ki lőn világítva. A kies Margit-sziget dús természetes diszét a hajós-egylet tagjainak finom izlése szép mesterséges diszítéssel egyesité. A fényes világítással a hold szende világa egyesült, mely titokszerü bájos fényt árasztott minden lombra, minden füszálra.

A tüzijáték, melyet ő Felsége végig nézett, is szépen sikerült, s végeztével a Magas Vendég a jelenlevők éljenzése közt nemzeti zene-társaság által huzott csárdás s induló kisérete mellett hajóra szállt, a legkedvezőbb benyomást itt is hátra hagyva maga után.

S beszéljek még azon bájos szépekről, kik a csolnak-egylet tagjainak szives meghivását követve itt hervadthatlan diszü koszorút képeztek, és a történetileg nevezetes szigetet ez estén valóságos tündérek szigetévé varázsolták át.

Midőn a festői tengerész öltözetü deli ifjakkal mint megannyi gazellák a már lassan keringő vért is felhevítő frisben peregni láttam, önkényt eszembe jutának Moore Tamás e szép sorai:

„When I behold the festive train
Of dancing youth, I'm young again!
Memory wakes her magic trance,
And wings me lightly through the dance.“

Azt hiszem, hogy a közönség nem fogja önhittségnek venni, ha ez igénytelen soraimat azzal fejezem be, hogy nevében a buda-pesti hajós-egyletek nemes tagjainak és különösen gróf Széchényi Ödön és Birly István uraknak, mint förendezőknek, kik napokig megfeszített erélylyel a fényes verseny és tánczestély sikeres létrehozásában fáradozotak, őszinte köszönetet szavazok azon érdemekért, miket a fővárosi társasélet emelésében szereztek és szereznek!

Paterfamilias.

TÁRCZA.

Egyletek és közintézetek.

(A magyar képzőművészeti társulat idei közgyülése) f. hó 25-kén tartatott meg a társulat uj diszes szállásán, a m. t. Akademia palotájában. A társulat elnöke, Andrássy Gyula gróf távollétében a gyülést Harsányi Pál igazgató elnök nyitotta meg elnöki jelentésével. Tartalmát csak kivonatban közöljük, miután egész terjedelmében nem sokára az évkönyvben fog megjelenni.

E közgyülést két hónappal előbb kellett volna megtartatni — ugymond — s e késedelmet főleg azzal indokolja, hogy a társulatnak arra való helyisége nem volt. Jelenleg kétszeres örömmel üdvözli a gyülekezetet ezen, a társulat czéljaira oly kitünőleg alkalmas szép termekben, mely nagyfontosságu előnyért az Akadémia épitő bizottságának, s annak elnöke, gróf Dessewffy Emil urnak meleg köszönetet szavaz. Hálás elismeréssel emlékezik egyuttal a lefolyt társ. év alatt müködött választmányról, mely karöltve a művészetek iránt folyvást élénkebben nyilvánuló közrészvéttel s a tisztviselők buzgalmával, fáradhatlan tevékenysége által eszközölte főleg a társulat gyarapodását. Mert hogy gyarapodik, az abból is kitünik, hogy mig tavaly csak 540, köztük 74 alapitó taggal birt, egy év alatt 847 tagra, köztük 93 alapitó tagra szaporodott. E gyarapodás után bizva a jövőben, müköre tágitásáról is gondoskodik a társulat, a mennyiben még mindig szerény segélyforrásaival arányban, egy leendő művészeti tanintézetnek legalább kezdetéhez a kisérletet megteszi. E czélra a kiküldött bizottság már megkezdte müködését. Mübirálati tevékenységében a saját mücsarnokában kiállitott müveken kivül a pesti Redoute- és az Akadémia palotájára is kiterjeszkedik a társulat, mely birálatok az idei s jövő évi évkönyvben fognak közzététetni. Az albumlapokra kitüzött pályadijakon kivül nagyobb mérvü pályazatot nem nyithatott a társulat a tavalyi sorsolás kedvezőtlen eredménye miatt, de mind a mellett sikerült legalább egy második kiállitást rendezni mücsarnokában, mely kivált a társulat uj szállásán sürübben látogattatik a közönség és idegenek által. Mi az idei sorsolást illeti, arra a lehangoló közelszegénynedés mellett már előre sem voltak a kilátások kecsegtetők, mindazonáltal megtette a választmány annak sikerére a mi lehetségében állott, annál kevésbé hagyhatván fel igyekezetével, minél inkább szorul a művészet is gyámolitásra, midőn a közállapot inségessé válik. A sorsolás eredménye a kijátszott müvek vételárának legalább kétharmadát fedezi, a hiány a társulati pénztár terhére esik. Kiemelendő itt a társulati titkár és főügynök Telepy Károly ur fáradhatlan buzgósága, ki a társulat érdekeit oly közel ez ügynek érintő egész idejét feláldozá. Segélyre szorult művészeket és családjaikat a választmány pénzerejéhez képest igyekezett gyámolitani, s e czélból a nyugdijalap gyarapitását is egyik főgondjának ismeri. E törekvésében negylelkü emberbarátok is voltak segélyére: mint legszebb példát Hirschler orvos ur nemesszivü eljárását kell emlitenie, ki, midőn a választmány felkérésére szembajban szenvedő egyik szegény művész társunk körül tett orvosi fáradozásaiért tiszteletdijjal kivántuk jutalmazni, azt segélyezési czéljaira a társulatnak visszaajándékozta.

Sajnálattal emlékezik meg az elnök a müizlés terjesztésére szándékolt felolvasások megakadásáról, valamint arról, hogy a hasonló czélra megindult művészeti szaklap, melyet a társulat közlönyének is választott, a kellő részvét hiánya miatt megszünt. Jobb eredményt mutatott a művészi ünnepélyek rendezése körül tett első kisérlete a társulatnak. A mult farsangon megtartott művészbál ugyanis minden' költségessége mellett annyit jövedelmezett, hogy a tavalyi sorsolás után maradt terheket abból leróni lehetséges volt. Köszönetet mond azon nyitrai lelkes mübarátoknak is, kik, mint szintén a m. k. m. társulat javára rendezett tánczvigalom inditványozói, hazafias lelkületüknek adták bizonyságát, s a honi művészet pártolásában követendő példát nyujtottak az országnak. Azután a társulat kiadványaira s az ügyvitelben történt nehány változásra térvén át, előadása végén ugy hiszi, hogy a kivivott eredményekből s a társulati ügyek jelen állásából csakugyan biztató reményt merithetni a jövőre, „mert a jelen körülmények között e téren bármi csekély haladás is váratlanul lep meg és kétszeres értékü.“

A titkári jelentésből ez uttal a következő adatokat lesz érdekes kiemelni.

A mücsarnok részére beküldetett mindössze 110 hazai mü. Ezek közül kiállitásra bocsáttatott 83, mely a társulat tulajdonává vált, és 22 vendégmü. Sorsolás alá került 84 mü 15,800 ft értékben. Ez összegből 600 forint lesz művészek özvegyeinek segélyzésére forditandó. A mücsarnoki összes bevétel volt 271 ft 28 kr o. é. A társulatnak a társulati tagokon kivül 3044 látogatója volt, 597-el több mint a mult évben. A művészbál egész jövedelme 9135 ft 41 kr. A költségek összege 7756 ft. Tiszta haszon maradt 1379 ft 41 kr. A nyugdijintézet vagyona áll részint készpénzben, részint müvekben becsérték szerint 3444 ft 17 krból. A társulat jótékony czéljaira befolyt adakozások összege 60 ft 62 kr. A tagszaporodás arányairól már fentebb volt szó. Az alapitó tagok alapitványainak összege, mely a társulat törzsvagyonát képezi, 18,700 ftot képvisel. Az ingóságok leltára, a társulatnak nyujtott mü- és könyvadományok, valamint a könyvtár vétel utján történt gyarapodásra az évkönyv részletes tudósitásaiban lesz kimutatva.

Az elnöki és titkári jelentés meghallgatása s az utolsó közgyülés jegyzőkönyvének hitelesitése után a választmány kiegészitéséhez fogott a közgyülés, s a kilépett választmányi tagok helyébe Buzinkay Gyula, Greguss Ágost, Henslman Imre, Maszák Hugó és Ráth György uak szavazattöbbséggel, Ullmann Izidor ur közfelkiáltás utján lettek megválasztva; disztagokul pedig Geiger Nep. János bécsi művész és akadémiai tanár és Pejacsevich János gróf választatott. Amaz azon kitünő müvek iránti őszinte méltánylásból, melyekkel hazai történelmünket illustrálta, s melyekben a régi magyar jelmezek alapos tanulmányozásában mint egy uttörőül jeleskedik; Pejacsevich gróf pedig mint azon ritka fő uraink egyike, kik igaz rokonszenvvel karolván fel a hazai művészet és lehetségesebb művészeink ügyét, a ma-

creative commons A digitális változat a MEK Egyesület (http://mek.oszk.hu/egyesulet) megbízásából, az ISZT támogatásával készült.

gyar k. müvészeti társulat őszinte hálájára magát érdemesitette.

Felolvastatván azután a tavalyi közgyülésből kiküldött pénztár-vizsgáló bizottság jelentése, annak nyomán a közgyülés felmenté a pénztárnok, titkár és főügynök urakat a bezárt számadások iránti további felelősség alól, s a költségvetési javaslat tárgyalására kerülvén a sor, az némi módositásokkal elfogadtatott; egyuttal a választmány azon javaslata is, hogy a meggyült, s a mindegyre szaporodó ügyhalmazzal arányban a titkár fizetése is feljebb emeltessék, mely ezuttal 700 ft készpénzben és szabad szállásban állapittatott meg.

Utolsó ténye a közgyülésnek egy indítvány elfogadásában állt, mely a társulat megerösödése érdekében az „országos magyar képzőmüvészeti társulat" czimének felvételét javasolja; az inditvány közhelyeslésssel találkozván, a választmánynak meghagyatott, hogy a nagyméltóságu magyar királyi helytartótanácsnál folyamodványt nyujtson be az erre vonatkozó engedély kinyerhetésére.

Tizenegyedfélkor kezdetvén meg a tanácskozás, a szép számu gyülekezet délutáni egy órakor oszlott szét.

Irodalom és müvészet.

(Irodalmi rovatunkat) ezuttal szomorú hirrel kell kezdenünk. A „Koszorú", Arany János lapja e hó végével megszünik. A lelkiismeretes szerkesztő már e hó elején már vissza is küldte a pénzt mindenkinek, kik előre a julius—deczemberi félévre is előfizettek. A koszorus költő és széles ismeretü tudós tehetségén kivül legdrágább kincsét áldozá e lap fentartására — idejét. Nincs kétségünk hinni, hogy most is folytatta volna a jelesen szerkesztett lapot, ha a közönség kellőleg pártolja. Hogy komolyabb irányu szépirodalmunk mit veszt a „Koszorú" megszünése által, legjobban fogják érezni e lapnak — ha számra nézve nem is felette nagy, de értelmiségöknél fogva mindenesetre tekintélyt képző mindvégig hün megmaradt előfizetői, kik bizonyára velünk együtt e lap megszüntét mélyen fogják sajnálni.

(Udvardy Vince), kitől mai számunk egy igen érdekes regény részletet hoz: közelebb adta sajtó alá Dicsőség és szerelem czím alatt a lapokban körülbelöl 8—9 év óta megjelent beszélyeinek javát. Udvardyt különösen szép tiszta magyaros irálya, correct meséi, s azon finom erkölcsi érzék emelik ki társai közül, — mely tulajdonok mindig csak a kitünöbb beszélyirók sajátjai. Melegen ajánljuk.

(Gounod), a „Fauszt" szerzője a Provenceböl Párisba megérkezett s magával hozta „Romeo és Julia" czimü bevégzett operáját.

Budapesti hirek.

(A pesti tavaszi lóversenyek elsejc) szerdán, junius 7-én tartatott meg. A nemes sportsmen és a szép hölgyek méltó aggodalommal néztek e verseny elébe; mert kora reggeltől egész délig az ég csatornáiból bőven ömlött az eső; de két óra felé derült az ég és a verseny kezdetekor, ép úgy mint a csolnak-verseny napján szép veröfényes nap sütött. A versenyt, mint előre tudva volt, császár ő Felsége is látogatásával szerencséltetni méltóztatott; mi elég vonzó ok volt arra, hogy a nemes mulatság iránt ugy is nagy érdekkel viseltető közönség még nagyobb számmal jelenjék meg. Ő Felsége, ki pár perczczel négy óra után érkezett, a részvényesek által lelkesen fogadtatott és gróf Károlyi Görgy és báró Wenkheim Béla kisérték ő Felségét az udvari páholyba. Az első verseny után azonban onnan lejönni és mindvégig a részvényesek közt időzni és társalogni méltóztatott. A versenyek következő eredménynyel mentek véghez: 1) Hack Stakes. 1 mföld. Urlovarok a szokott szinekben. Futott öt ló; nyerö Semsey Lajos 4 év. fek. m. Hortobágya, lovagolta ifj. herczeg Eszterházy.

2) Egyesült nemzeti díj: 440 arany, 20 ar. értékü serlegben. (40 ar. a kisbéri cs. k. ménes részéröl). Futott 22 nevezett ló közül öt, és gyönyörü verseny fejlődött ki gr. Wenkheim Rudolf 3 év. Kétes op. ménje és gr. Hunyady József Sagitta kanczája közt, melynek holt versenv levén eredménye, az ismétlési versenyben Sagitta lett a győző.

3) Asszonyságok díja. 50 arany ért. tiszteletdij és 250 arany; ez a tét-és bánatösszel az első lóé, leszámitván 50 aranyat, mely a másodiké. Urlovarok a szokott szinekben. A küzdtéren megjelent nyolcz ló közt elsőnek szépen érkezett Blaskovics Ernö id. p. ménje Lucknow, melyet egyik legjelesb sportsmanünk gróf Szapáry Iván lovagolt. Másodiknak érkezett hg. Rohan Lajos 4 öv. sz. k. Lobeliá-ja a tulajdonos által lovagolva.

4) Második császárdíj. 600 cs. k. auztr. arany. Futhat az ausztr. birodalomban született és nevelt minden mén és kancza. — 2 mföd. Futott 17 nevezett ló közül öt. Elsőnek érkezett gr. Henckel Hugo 5. é. p. ménje Giles the I.; jó másodiknak érkezett gr. Zichy Aladár 4 é. sga. ménje Claudius.

1) Gróf Kinsky Octavián-díj 500 ft. 1865—1867 évre a bécsi, pesti és pardubitzi gyepen. Indítványozó és dijadó gr. Kinsky Octavián. Futott 9 nevezett ló közül kettő, és győző lett gr. Henckel Hugó p. ménje Charmer.

A verseny végeztével ő Felsége mindenütt éljenekkel kisérve tért vissza Budára, kol a királyi lakban fényes udvari ebéd volt, melyhez a magyar nemzet legkitünöbb fiai közül számosan voltak meghiva.

E nap elményeit s ünnepélyeit nagyszerü fáklyásmenet, mely borzasztó néptömeg által kisérve beláthatlan vonalban huzódott fel a budai királyi várba, fejezék be.

(E hó 3-kán ment végbe igen kedvező sikerrel) a budai kir. fögyimnasiumban a gyorsirást tanulók vizsgálata. A kedvező siker, melyet a kisérlet mutatott, azt eredményezte, hogy már most a gyorsirás a nevezett gyimnasiumban, mint halljuk, rendesen taníttatni fog. Dr. Lutter igazgató nem kiméle a fáradságot, hogy az egyes tanítási órákon jelen legyen, hogy igy e tantárgy behozatalának czélszerüségéröl alaposan meggyözödhessék, és e tekintetben intézete elöljárjon a hazaiak közt. Örvendünk ama határozatnak, mert alig van valami szükségesebb a tanulási eszközök közt, mint a gyorsirás. A felmutatott szép siker Fenyvesy Adolf országgyülési gyorsirónak, a „Magyar gyorsiró" szerkesztöjének köszönhető. Fenyvessy a Stolze-féle rendszer nyomán tanít, a mint többször módunkban állt róla meggyözödni, általában kiváló sikerrel. (P. N.)

(Pünkösd első napján) korán reggel egy utczai mozdony robogott keresztül a pályaudvartól a nagymező- és király-utczán keresztül a városerdei kiállítási helyiséghez. Ezen menet, melyre nézve a hatósági engedély kikéretett, egyszersmind kisérletül volt tekinthető, vajjon az ily utczai gözmozdonynak van-e járdánkon jövöje? A próba, melynél mérnökök és más szakértök voltak jelen, felülmulta a várakozást. A 175 mázsa nehéz gözmozdony Clayton, Shuttleworth és társa gyárából való s a kiállításon szintén helyet foglal a gépek közt. Császár ő Felségének legkegyelmesebb látogatása alkalmával is kis próbamenetet tett.

(Dante koporsójáról), melyet közelebb föltaláltak, azt irja az „A. Ztg.", hogy midön 1677-ben a ravennai bibornok Poggetto, Dante csontjait, mint egy hitetlenét, ki akarta koporsójából rettetni s megégettetni, a püspök, ki más nézetben volt s Danteban az isteni költöt tisztelte, a drága maradványokat titokban kiásatta s a tomplomban egy más helyre elrejté. A püspök aztán meghalt, s Dante hamvait a veszély elmultával sem helyezték vissza régi koporsójába, söt a helyet is elfeledék, hová áttették. E nagokban, midön Dante sirja közelében valami munkálatokat tettek, véletlenül Dante elfeledett hamvaira bukkantak, azok egy faszekrénybe voltak betéve, mely a San-Francesco templomnak egy régi falába volt falazva. E szekrénynek két fölirata van, egy külsö s egy belsö; e fölíratok következök: Dantis ossa a me fra Antonio Santi hic posita anno 1677 die . . . Octobris; — és: Dantis ossa denuper revise 3. Jun. 1677.

Nemzeti szinház.

Május 26-án. Elöször adatott: A „Szerelem-mámorosok", vigjáték 4 felv. — Ismét uj fordított darab, s ha megmondjuk, hogy Feleki fordította, azonnal tudhatja minden olvasónk, hogy franczia, s ha hozzátesszük, hogy a Bariére és Tiboust-felé közös firma alatt készült: sejteni is lehet, hogy ez is azon darabok számát szaporitja, melyekröl annyi különböző lapban, annyi különböző alkalommal mondták már el: légió az ő nevük, mivel fölötte sokan vagynak. — Egyébiránt ez uj vigjátékot különösen érdekessé teszi az, hogy az ember két egész felvonáson át, melyekben az ég alatt semmi nem történik, mindig azon boldog hitben van, hogy vigjátékot lát és várja, várja, mikor lehet már szive szerint nevetnie, s egyszerre csak összetalálkozik két nö — kik ugyanazon egy férfit szeretnek, s mint mikor az égen két vihar-béllelt felhö összeütközik: elkezd zúgni a zivatar — a két hölgy veszekedése, hull a zápor — az egyiknek (persze a jobbik-nak) könyei, — és ez igy foly soká, mig végre leüt a villám és a gyöngébb szivü (természetesen megint a jobbik) egy kanapéra ájul: a tisztelt közönség pedig a harmadik felvonás végén, mikor már 7 órától 10-ig példás türelemmel unatkozott tán épen azon reményben, hogy e vigjátéknak legalább a végén csak lesz valami a min magát kinevetheti: a közönség mondom akkor jön rá, hogy ez a vigjáték nem vigjáték, hanem modern franczia szinmü, melyben egy házaspár villongása körül van ültetve: egy grófnéval ki a gazdag embereket szereti, egy hamis-játékossal, egy naiv lánykával és ennek megfelelö együgyü falusi ifjuval, egy herczeggel ki a mint belép elmondja, hogy semmije sincs ámbár senki se kérdé töle, egy sokat utazott rendkivül becsületes emberrel, ki csupán azon tiszteletböl, melylyel a new-foundlandi kutyák iránt viseltetik, magára vállalja, hogy ö lesz ezen összezavarodott társaság newfoundlandi kutyája, és kimenti a veszedelemböl a kit lehet és a ki érdemes rá, — nem is említve egy kaczér bárónét, egy hasonló kaczér marquisnét, ennek férjét, meg egy féleszü ifjonczot, ki lót- fut mint a bolond, mert két imádottja megcsalá s a kerti szobrokat döntögeti össze ölelései által, mivel véletlenségböl, az egyik hütlenhez hasonlítnak, — továbbá ennek a nagybátyját, ki szintén igen becsületes ember, egy testörkapitányt, kinek csak hollófekete zuáv-szakálla sejteti, hogy nem jó lenne vele összeveszni, s legvégül egy öreg nagybácsit, ki benne sincs ugyan a darabban, de a ki nélkül az egészben semmisem történhetnék, mert ez hagyja a hösre a 8 milliót, a miért az özvegy grófné hálót vet neki. — Ezek az uj szinmü alakjai. 3/4 részben olyanok, hogy minden hiányosság nélkül elhagyhatók: nemcsak hogy a darab fejlödésén semmit nem lendítenek, de magukban sem tesznek semmit, csak jönnek mennek, beszélnek, eltávoznak, hogy ismét jöjjenek, beszéljenek és távozzanak. — A mesét elmondani: emberi eröt felülhaladná; nem csupán azért mert az egész mü kuszált, megérthetlen valami, hanem legkivált azért, mert ugyszólván meséje nincs is. Az elöadás türhető volt. Jókainé több helyütt megragadólag játszá a férje szerelméért élö-haló nöt, bár e szerep nem egészen neki való. Feleki, a sokat utazott, jó barátot, Szerdahelyi a kapitányt, Lendvayné a naiv leánykát, Niczkyné a marquisnét játszák kielégitölog, valamint Nádai is az együgyü falusi ifjut elég együgyüen. — Ennyit mondhatunk ez uj darabról. Azt azonban el nem hallgathatjuk, hogy a forditónak választásáért szemrehányást ne tegyünk. Egy oly jelenet mint a 3-dik felv. zárjelenete, melyben egy nö azt mondja vetélytársnöjének: férjem az éjt az ön házánál tölté, vegye díját! s egy marék aranyt dob lábaihoz: minden erkölcsi érzést fel lázaszt; s oly undok, oly utálat-gerjesztö, hogy képesek volnánk érte, egy egészben-véve jó darabot is elitélni, annál inkább egy ily semmit-érö müvet. Csodáljuk, hogy a fordító finom érzékét e jelenet kirivó arcátlansága nem sértette; s óhajtjuk vajba ez uj mü az izlés és ép erkölcsi érzés rovására többször ne adatnék. (U—y.)

Tartalom: Hunyady János (képpel.) — Bánatban hagyád. — Két levél. — Ungvár (két képpel.) — A bonaparte-család történeti emléke Ajacciobban. — Irán „Hösök könyvéből." — Egy nap története. — Tárcza: Egyletek és közintézetek. — Irodalom és müvészet. — Budapesti hirek. — Nemzeti szinház.

creative commons A digitális változat a MEK Egyesület (http://mek.oszk.hu/egyesulet) megbízásából, az ISZT támogatásával készült.

Előfizetési felhivás

az

„Ország Tükre"

czímü képes hetilapra, egyszersmind a „magyar Képzőművészeti Társulat" közlönyére.

Az „Ország Tükre", jelen 11-ik számával uj életet kezd. Hogy t. előfizetőinknek uj évben tett igéretünket ezutánra annál pontosabban beválthassuk, ujabb áldozatot tettünk s elhagytuk az eddigi nyomdát, és lapunk kiállítása és nyomtatása végett a jó hirben álló ifjú Deutsch-testvérekkel szerződtünk, hogy az „Ország Tükre" ezentúl mind pontosság, mind kiállításra nézve nevének és hivatásának még kielégítőbben megfelelhessen.

Mióta az „Ország Tükre" kiadását és szerkesztését átvettük, minden áldozattal azon igyekeztünk, hogy lapunk **a szép iránti fogékonyságot és ez által a közmüveltséget terjessze a hazában.**

Ebből folyólog a magyar képző művészeti társulat is közlönyeül fogadta el az „Ország Tükrét," mely által még nagyobb terünk nyilt a társulat mütermébül szép képeket közleni, hazai müvészetünk ismertetésére és terjesztésére; és mely által egyszersmind eddigi dolgozó és belmunkatársainkhoz több uj kitünő tehetséget nyertünk meg lapunknak aesthetikai becsét gazdagíthatni, és az „Ország Tükrét" a haza müvelt közönsége előtt érdekessé tenni.

Lapunk egyik főmunkatársa gr. **Lázár Kálmán** leend.

Reméljük, hogy a haza nagy közönsége, valamint a képző müvészeti társulat is komoly törekvésünket és áldozatkészségünket pártolás által fogja méltányolni.

Hogy még eddig politikai heti szemlét nem adhattunk, az nem rajtunk múlt, részünkről e tárgyban még nem mondtunk le minden reményről.

Lapunk képeinek nagyobb részét ezután is Barabás fogja rajzolni, kit egyszersmind lapunk mükiállításának vezetésére is megnyertünk.

Mümellékletül adott képünk olyan volt, mely közelismeréssel fogadtatott, és azon leszünk, hogy a jövő félév elején adandó jutalomképünk is kielégítse t. előfizetőinket; kézbesítése pedig oly pontos lesz, hogy semmi ok panaszra nem leend, e tekintetben szigoru intézkedések vannak téve.

Az „Ország Tükre" ezentúl is **másfél** íven, hetenkint **négy képpel** fog megjelenni.

☞ Előfizetési ár egész évre **12** frt, félévre **6** frt, évnegyedre **3** frt.

Az előfizetési pénzek **Deutsch testvérek** könyomdájába (harminczad-utcza 3. sz.) küldendők.

A t. gyüjtőknek 10% szolgálunk.

Pest, márczius 16-án, 1865.

Gyárfás Ferencz,
kiadó és felelős szerkesztő.

HIRDETÉSEK.

DANTE, LINCOLN

arczképei,

valamint más

az Ország Tükrében

megjelent

érdekesebb képek is,

DEUTSCH TESTVEREK

könyomdájában,

(harminczad-utcza 3-dik szám),

☞ **külön finom lenyomatban,** ☜

igen jutányos áron kaphatók.

Árjegyzék

FIGLER ANTAL és TÁRSA

csipke és himzések gyári-raktárukból Pesten,

a régi német-szinház-épület, nagyhid-utczai sarkán.

Függönyök 3—17 ft, csipke kendők 3.50—60 ft, csipke köpenykék 10.50—60 ft ujjolag nagy valdsztékban érkeztek.

1 vég 12 röf fehér Organtin, s minden szinben 1 ft 20 kr., 1 ft 80 kr., 1 ft 90 kr., 2 ft 10 kr., 2 ft 45 kr., 2 ft 75 kr., 3 ft 45 kr., 4 ft 40 kr.

1 vég 12 röf 6/4 Moll: 3 ft, 3 ft 90 kr., 4 ft 10 kr., 4 ft 55 kr., 5 ft, 5 ft 50 kr., 5 ft 75 kr., 6 ft 50 kr., 6 ft 75 kr., 7 ft 15 kr., 7 ft 50 kr., 8 ft, 8 ft 75 kr., 9 ft 30 kr., 10 ft 25 kr., 14 ft 70 kr.

1 vég 12 röf Batist Claire: 5 ft 30 kr., 5 ft 80 kr., 6 ft 50 kr., 7 ft, 7 ft 50 kr., 7 ft 75 kr., 8 ft 50 kr., 9 ft 25 kr., 9 ft 55 kr., 10 ft, 11 ft 20 kr., 12 ft, 13 ft 70 kr.

1 vég 12 röf Batist: 5 ft 75 kr., 6 ft 50 kr., 7 ft, 7 ft 70 kr., 8 ft 40 kr., 9 ft 30 kr., 10 ft 12 kr., 10 ft 80 kr., 11 ft 50 kr., 12 ft 50 kr., 13 ft 90 kr., 15, 16, 17 ft.

Pergal 6/4 8/4 mindennemü fajtu.
Mouslin 6/4 8/4 sima és virágos.
Tarlatán, Creppe, Illusion minden szinben.
Pamut- és selyem-csipke-szövetek.
Csipkék czérna-, pamut- és selyemből.
Ara-, kalap- és fökötö-fátyolok.
Bárbok moll-, czérna-, csipke- és selyemben.
Gallérkák moll-, batist-, bruxelles- és creppből.
Gallérkák kézelővel szintén.
Chemisettek szintén
Zuáv ingecskék 1 ft 50 krtól kezdve.
Alsó szoknyák 1/2 és egész himzett: 3 ft 50 krtól 12 frtig.
Betétek és szegélyek 22 krtól kezdve.
Zsebkendők moll- és valódi batistból.
Crinolinok, amerikai és mindenféle.
Függönyök, csipke, és mouslin-szövetül.
Csipke, nagy-kendők, Rotonde- és Beduin köpönyegek.

Reczék, fejdiszek és negligé fökötök, és minden e szakba vágó női piperék a legolcsóbb gyári árakon.

creative commons A digitális változat a MEK Egyesület (http://mek.oszk.hu/egyesulet) megbízásából, az ISZT támogatásával készült.

HIRDETÉS.

A jelen kedvező ipar s kereskedelmi viszonyok alapján haladva, mint első rendü gyárosok, ezennel köztudomásul adjuk; miként helybeli nagyhid-utczában levő **gazdagon ellátott raktárunkban** mindennemü

BUTORKELME CZIKKEINK

tetemesen leszállított gyári áron adatnak;

e tényre általános figyelmet gerjeszteni s a tisztelt vevőknek jutányos vásárlásra utat mutatni czélunk.

Áruczikkeink nevezetesen:

selyem- és szőrből készített **damaszok, divatszövetek,** szintúgy **asztal- és ágyterítők, függönyök, bársony,** nyomtatott **vászon,** mindennemü **szőnyegek;** nemkülönben **Gobelin** és **Algerien** nevü szövetek, s végre

papir-szőnyegek (Tapeten),

és pedig ez utolsó czikket igen nagy választékban s bámulatos olcsó áron tartjuk, például egy tekercs 20 kr., mind e felsoroltakat méltó figyelembe ajánljuk.

Haas Fülöp és fiai, Pesten.

Legfontosabb és legujabb

találmány

a gazda urak részére.

Miután én gyakori alkalommal felszólittattam több földbirtokos urak által arra nézve, hogy találnék fel a juhbélyegzésben valami hasznosabb, gyakorlatibb módot az eddig használt különféle bélyegzések helyébe, és pedig olyant, melynek utánzása lehetlen volna.

Van tehát czennel szerencsém a t. cz. gazda uraknak tudomására adni, miszerint végre sokszoros fáradság után sikerült, hogy e mezőgazdaságban általánosan érzett hiányon segitve legyen, oly módot feltalálnom, mely által a juhászok pajkossága valahára meg van semmisitve. Ez tudniillik, egy gombhoz hasonló egyszerü s két részből álló kupakból áll, és ugy van szerkesztve, hogy midőn a juh füle e czélra készitett fogóval már keresztüllyukasztatott, a két rész reá lesz illesztve és egy nyomással bezárva, mely jegytől mindenesetre nézve lehetetlenné válván a kupaknak ismétl felnyitása, a juhot csupán csak a fül elvágásával lehet megszabaditani.

Az eddig használt ólmozás helyett, mely némileg alkalmatlan, a kupak felső részére a tulajdonos neve domboru betükkel már a gyárban vésetik be, és ez által minden hamisítás a legjobban meg van akadályozva.

E kupaknak ára ezer számra 40 frt. A lyukkasztó-fogó külön 1 frt, a névbevésés pedig 1 frt 50 kr.

Ezen kupak a szarvasmarhák és sertések bélyegzésére épen úgy készittetik, és csak abban különbözik a juh-jegytől, hogy nagyobb és erősebb, de használati módja ugyanaz és 50 frtba kerül ezre.

Szives megrendeléseknél illendő foglaló beküldése kéretik.

Feiwel Lipót,

vasbutor-, gép- és takaréktüzhely-gyára, sip-utcza 22. sz.

Raktár: Erzsébet-tér 10. sz. alatt Pesten.

Valódi vegyitlen **vászonért** jótállva.

Figyelemreméltó vásári hirdetés.

50%-val olcsóbb, mint máshol.

Pesten, nagy hid-utcza Fehér hajó-épület utczai helyiségében a jelen pesti vásár alatt

egy csődtömegtől

általvett rumburgi és hollandi vásznak, rumburgi asztalnemük, törülközők, kanavász és 2000 tuczat legszebb vászon- és battistkendők melyek legjelesb minőségük és által tünnek ki, 50% a gyári áron alul olcsóbbért adatnak xl.

jótállva

a vászonáruk valódiságáért és teljes rőfmértékért.

1 vég 30 rőfös mangolatlan vászon ezelőtt 12 frt, most csak 6 frt 50 kr.

1 vég 30 rőfös jó fehér fonalvászon, ezelőtt 18 frt, most csak 9 frt 50 kr.

1 vég 30 rőfös kikészitetlen igen kitünő creas-vászon, ezelőtt 22 frt, most csak 11 frt.

1 vég 37 rőfös kézi fonalvászon ezelőtt 28 frt, most csak 14 frt.

1 vég 30 rőfös rumburgi vászon, ezelőtt 30 frt, most csak 15 frt.

1 vég 30 rőfös hollandi czérnavászon, ezelőtt 28 frt, most csak 14 frt.

1 vég 40 rőfös rumburgi czérnavászon, ezelőtt 35—40 frt, most csak 16—20 frt.

1 vég rumburgi vászon 6 ingre, ezelőtt 28—40 frt, most csak 14—20 frt.

1 vtg különösen jó vászon 8 ingre, ezelőtt 30—35 frt, most csak 15—20 frt.

1 vég 50 rőfös hollandi vászon, ezelőtt 40—50 frt, most csak 20—25 frt.

1 vég 50 rőfös igen finom irhoni vászon, ezelőtt 50—60 frt, most csak 25—30 frt.

1 vég 54 rőfös igen kitünő rumburgi vászon, most csak 26, 28, 30, 35, 40, 45, 50, 60—70 frtig a legfinomabb.

1 tuczat kis fehérvászonzsebkendő, ezelőtt 3—4 frt, most csak 1 frt 20 kr—2 frt.

1 tuczat nagyobb fehér vászonzsebkendő ezelőtt 4—8 frt, most csak 2 frt. 50—4 frt.

1 tuczat nagy finom rumburgi vászonzsebkendő, ezelőtt 10—15 frt. most csak 6—7 frt.

1 tuczat különösen finom franczia batist zsebkendő, most csak 4, 5, 6, 7—8 frtig a legfinomabb.

1 damasz asztaliteriték 6 személyre 5, 6, 7—8 frtig a legfinomabb.

1 damasz asztali teriték 12 személyre, most csak 10, 12, 14—16 frtig a legfinomabb.

1 tuczat jóféle cselédtörülközö- és konyhakendő, most csak 2 frt 50 kr.

1 tuczat damasz asztal- és damasztörülközökendő, most csak 5, 6, 7—8 frtig a legfinomabb.

Továbbá 30, 35, 40 és 45 krért rőfe a legfinomabb és legjobb három és négy nyüstös oroszvászonnak férfi nyári öltönyöknek való.

Azon vevők, kik 25 frton felül vásárolnak, az öszlethez mérve egy csodadaszép feladást kapnak.

Megrendelések csak a pénz beküldésével vagy utánvétel mellett a legelkülönösebben eszközöltetnek. — A levelek ekkép czimzendők:

METH S. nagy hid-utcza fehérhajó-épületben PESTEN.

Pest, 1865. Gyorssajtónyomat Gyurian és DEUTSCH TESTVÉREKTŐL. (2 sas-utcza 5. sz.)

creative commons A digitális változat a MEK Egyesület (http://mek.oszk.hu/egyesulet) megbízásából, az ISZT támogatásával készült.